

Jean Anouilh

842.91
ANTIGONE

Hocamızda ki
Aybais.

Dokuz Eylül Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
KÜTÜPHANESİ

Ceviren:

Orhan Veli KANIK

9 EYL. ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ KÜTÜPHANESİ	
Demirbaş No 1296	Tasnif No 842.91.26

ANTIGONE

*Bu tercümenin her türlü basım ve yayım hakları
Maarif Vekâletine aittir. Vekâletin müsaadesi alın-
madıkça bu tercümenin metni tamamen, kısmen
veya değiştirilerek alınmaz.*

ŞAHISLAR

ANTIGONE
KREON
KORO.
MUHAFAZ
HAIMON
ISMENE
SÜTNINE
HABERCI
MUHAFAIZLAR

ANTIGONE

Düz bir dekor. Birbirine benzer üç kapı. Perde açıldığı vakit bütün şahıslar sahnededir. Kimisi konuşur, kimisi örgü örer, kimisi kâğıt oynar, Prologu okuyacak şahıs ötekilerden ayrılıp sahnenin önüne gelir.

Prolog: Hikâye şu. Bu şahıslar size şimdi Antigone'nin macerasını oynayacaklar. Antigone, şu sessiz sedasız oturan, kuru kızdır. Düşünceli düşünceli önüne bakıyor. Birazdan Antigone'yi oynayacağını düşünüyor. Ailede kimsenin ciddiye almadığı bu kara kuru, bu içine kapanık kız birdenbire Antigone olacak. Bütün dünyanın ve dayısı kiral Kreon'un karşısına tek başına çıkacak. Öleceğini, halbuki ölecek yaşta olmadığını, kendisinin de yaşamaya hakkı olduğunu düşünüyor. Ama bu onun alın yazısıdır. Adı Antigone'dir, rolünü de sonuna kadar oynaması lâzım. Perde açıldığından beri, kız-kardeşi İsmene ile bizlerden, baş döndürücü bir hızla uzaklaştığını hissediyor. O İsmene ki şu-rada bir delikanlı ile gülüşüp konuşuyor. Bizlere gelince, hiç de bu akşam ölecek değiliz. Rabat rabat da onu seyrediyoruz. O güzel, o sarışın, o mesut İsmene'nin konuştuğu deli-

Antigone ilk defa olarak 4 Şubat 1944 tarihinde Paris'te Atelier tiyatrosunda oynanmıştır. Eseri André Barfacq sahneye koymuştur.

kanlıya gelince, o Kreon'un oğlu Haimon'dur. Antigone'nin nişanlısıdır. Her haliyle Ismene'ye meyleder. Raks ve oyun zevkiyle olsun, saadet, başarı arzusuyla olsun, kısacası bütün gönlüyle kendini ona vermiştir. Çünkü Ismene Antigone'den çok daha güzeldir. Sonra birdenbire bir gece, Ismene'den başka kimseyle dans etmediği bir balo gecesi, Ismene'nin yeni elbise-leri içinde pırıl pırıl parladığı bir gece, Haimon gitmiş, Antigone'ye evlenme teklif etmiştir. O gece de Antigone, şu anda olduğu gibi, bir köşeye büzülmüş, ellerini dizine dolamış oturuyor, düşünüp duruyordu. Kimse bu işe akıl erdiremedi. Antigone hiç şaşmadan gözlerini ona doğru kaldırdı, mahzun bir gülüşle "Evet!" dedi. Orkestra yeni bir dans havası çalmaya başlamıştı. Ismene, öbür delikanlıların arasında, kabkabalılarla gülüyordu. Halbuki Haimon, o anda Antigone'nin kocası olmak üzereydi. Bilmiyordu ki yeryüzünde Antigone'nin bir kocası var olamaz. Bilmeyordu ki bu asil invan ona sadece ölmek hakkını verir.

Şu, Genç nediminin yanında düşünceli düşün-celi duran ak saçlı, iriyarı adam Kreon'dur. Yani kiral. Alın çizgilerle dolu, yorgun. İnsan-ları idare etmek gibi zor bir vazifesi var. Eskiden Oidipus zamanında, sarayın kraldan son-ra gelen en büyük adamı iken, musikiyi, güzel kitap kapaklarını seven bir adamdı. Thebai'nin küçük antikacı dükkânlarını dolaşmaktan hoş-landı. Derken kiral da, oğulları da öldü. Bıraktı

kitaplarını, eğlencelerini, kolları sıvayıp on-ların yerini aldı.

Kimi akşamlar yorgun düşer, insanları idare etmenin boş bir şey olup olmadığını, bunun daha basit insanlara bırakılacak tatsız bir iş olup olmadığını düşünür... Ama sabah oldu mu kendini, halledilmesi gereken birtakım işler karşısında görür. O zaman, gününün eşigindeki bir işçi kadar metin kalkar.

Kızların Süt Ninesinin yanında yün ören şu ih-tiyar bayan, Kreon'un karısı Eurydike'dir. Büt-ün tragedya boyunca sırası gelip te ölünceye kadar, hep yün örecektir. İyi, vakur, şefkatli bir kadındır, amma Kreon'a hiçbir yardımı do-kunmaz. Kreon yalnızdır. Küçük, kendisine yardımı dokunamayacak kadar küçük nedimiyle yalnız yaşar.

Şu dipteki, sırtını duvara dayamış, düşünceli soluk yüzlü genç, habercidir. Biraz sonra, Hai-mon'un öldüğünü haber verecek olan odur. Bu yüzden ötekilere karışmak, onlarla konuşmak istemez. Çünkü ne olacağını önceden biliyor.

Nihayet şu üç al yanaklı adam var ya. Şapkaları enseye atmışlar, kâğıt oynuyorlar, on-lar da muhafız. Fena adam değildirler. Herkes gibi onların da karıları, çocukları ufak tefek derterleri vardır. Ama biraz sonra sanıkları, gö-zünüzün önünde, hiç düşünmeden yakalıyorlar. Sarmısak, meşin ve kırmızı şarap kokar-lar. Mubayyile namına da bir şeyleri yoktur. Adaletin her zaman mâsum, her zaman kendin-

den memnun yardımcılarınıdır. Şimdilik, yani Thebainin yeni bir başkanı çıkıp da kendilerine Kreon'un tevkif emrini verinceye kadar Kreon'un adaletine yardım edeceklerdir.

İşte, şimdi hepsini tanıyoruz, artık size maceralarını gösterebilirler. Hikâye Oidipus'un iki oğlu, Eteokles ile Polyneikes'in Thebai şehrinde nöbelleşe olarak birer sene hüküm sürecekleri bir sırada şehrin surları arasında birbirlerini öldürmeleriyle başlar. Çünkü büyük kardeş olan Eteokles, kendi sırasını savunca, idareyi kardeşine devretmeğe yanaşmaz. Polyneikesin kendi tarafına kazandığı yedi yabancı prens Thebai şehrinin yedi kapısı önünde bozguna uğratılır. Şehir kurtulur. İki düşman kardeş birbirini öldürürler. Kral Kreon baklı olan Eteokles'e muhteşem bir cenaze alayı yapılması için emir verir. Polyneikes'e gelince o alçak, o âsi, o haydut kardeşin yassız ve merasimsiz, kurda kuşa bırakılmasını söyler. Kim onu gömmeye kalkarsa, hiç acınmadan ölüm cezasına çarptırılacaktır.

(Prolog okunurken şabıslar teker teker kalkıp giderler. Sözü bitince, eseri takdim eden de çıkar.

Sahnedeki ışık değişir. İçinde her şeyin uyduğu bir ev. Soluk bir sabah ziyası.

Antigone, kapıyı aralayarak, dışardan girer, çıplak ayaklarının ucuna basa basa yürümektedir. Ayakkapları elindedir. Bir an durup etraftı dinler. Süt nine belirir).

SÜTNİNE. — Nerden geliyorsun?

ANTIGONE. — Gezmeden, sütnine. Çok güzeldi. Her şey kül rengiydi, şimdi, dünyada düşünmezsin, pembe, filizi bir hal aldı. Bir kartpostal gibi. Renkleri olmıyan bir dünya görmek istersen, Sütnine, daha erken kalkmalısın.

SÜTNİNE. — Ben daha ortalık simsiyahken uyandım. Senin odana geldim. Uykuda üstün açılmış olmasın diye. Ama baktım, yatağında yoksun.

ANTIGONE. — Bahçe daha uykudaydı. Yakaladım onu, Sütnine. Kendimi hissettirmeden gördüm onu. Henüz insan düşünmiyen bir bahçe ne kadar güzel oluyor!

SÜTNİNE. — Sen çıkmışsın. Ben de arka kapıya bakmaya gittim. Aralık bırakmışsın meğer.

ANTIGONE. — Kırılarda her şey ıslaktı, her şey bekliyordu. Her şey bekliyordu. Ayak seslerimden fena halde rahatsız oldum. Çünkü biliyordum ki tabiatın beklediği ben değilim. O zaman ayaklarımın sandallarımı çıkardım. Böylece, ona kendimi göstermeden, tabiatın içine daldım...

SÜTNİNE. — Yatağına yatmadan ayaklarını yıkamayı unutma.

ANTIGONE. — Yatmıyacağım artık.

SÜTNİNE. — Sabahın dördü!.. Dört bile olmamış daha! Üstünü örtmek için kalkıp yanına gidiyorum. Bir de bakıyorum ki yatağı buz gibi, içinde de kimsecikler yok.

ANTIGONE. — İnsan her sabah böyle erken kalksa, kırılarda her sabah ilk kıızı olsa! Her sabah bu kadar güzel midir acaba?

SÜTNINE. — Gecenin zifiri karanlığında gez-
eğe çıkmış. Beni mi kandıracaksın, yalancı? Söyle,
nerden geliyorsun?

ANTIGONE, garip bir gülümseyişle. — Evet,
ğru, daha gece idi. Tabiatın içinde, artık sabah
duğunu düşünecek benden başka kimse yoktu. Ne
dar güzeldi bu! Günün sifhatını ben ettim.

SÜTNINE. — Numarayı bırak şimdi. Ben bili-
n bu hikâyeleri. Sen giderken ben geliyordum. Ben
kız oldum. Üstelik senden uysal da değildim, se-
a gibi dik kafalı bir kızdım. Söyle bakalım, nerden
liyorsun, haylaz?

ANTIGONE, birdenbire ciddileşir. — Hayır,
a haylaz değilim.

SÜTNINE. — Birine sözün vardı, değil mi?
sâr edebilir misin?

ANTIGONE, yavaşça. — Evet, sözüüm vardı.

SÜTNINE. — Bir dostun mu var yoksa?

**ANTIGONE, biraz sustuktan sonra, acayip bir
ırla.** — Evet, Sütnine, evet, bir dostum var... Za-
lı!

SÜTNINE, parlıyarak. — Oh, oh, ne güzel!
al kızı olacak!... İnsana, büyüüp meydana çıkın-
a kadar, çektirmedik eziyet bırakmazlar, amma
e de nafiye. Hepsî birbirinin burnundan düşmüş...
de sen ötekilere benzemezdin. Aynanın karşısına
ip süslenmek, dudaklarına boyalar sürmek, öte-
e berikine şirin görünmek gibi dertlerin yoktu.
adi kendime kaç defa... Allahım, demişimdir. Şu
ak biraz daha cilveli olsa. Tanrının günü aynı es-

babı giyer, bir defacık olsun saçlarını doğru düüst
taramaz. Bütün delikanlıların gözü o süslü püslü
Ismene'de, bu da, sırf pısrıklığı yüzünden evde ka-
lacak... Görüyor musun, kardeşine taş çıkarttın. Dü-
zenbaz! kimmiş bakalım dostun? Kopuğun biri mi
yoksa? Herhalde öyle biri ki ailene bile söyleyemi-
yorsun... İşte, sevdiğim insan budur, onunla evlen-
mek istiyorum!... Diymiyorsun. Ha? öyle değil mi?
Ha? Söylesene, farfara!

**ANTIGONE, bep aynı anlaşılmaz gülümseyi-
şiyile.** — Evet, Sütnine.

SÜTNINE. — Utanmadan da evet diyor!
Amanın başıma gelenler! Elimde doğdu, elimde bü-
yüdü. Zavallı anneciğine onu namuslu bir kız olarak
yetiştireceğim diye söz vermiştim. Buyurun! Ama
bu böyle gitmez, yavrum. Bugüne bugün, ben senin
Süt annenim, beni bunak yerine koyabilirsin. Ama
bir de dayın var dayın da, Kreon dayın da öğrenecek
bu marifetlerini. İstersen sana bir de yemin edeyim.

ANTIGONE, kendini birdenbire bırakverir. —
Evet, Sütnine, Dayım da öğrenecek. Ama şimdi
rahat bırak beni.

SÜTNINE. — Böyle gece yarıları, sokaklara
uğradığını bir duysun, gör bak neler eder sana! Ya
bir de Haimon duysa? Nişanlın? Amanın nişanlı
olan kıza bakın! Nişanlısı orada bekleye dursun,
seninki sabahın saat dördünde yatağından kalkıp
başkalariyle sürtmeye gitsin. Bir de bana "beni rahat
bırak!" diyor. İstiyor ki ağzımızı bile açmıyalım.
Biliyor musun sana ne yapmalı? Çocukluğundaki gibi
bir temiz dövmeli.

ANTIGONE. — Nineciğim fazla bağıрма, azarlama beni bugün.

SÜTNINE. — Bak, Bak, Bak! Bağırmıyacak mışım. Üstelik bir de bağırmıyacak mışım! Annene söz veren benim. Sağ olsaydı ne derdi bana? "Bunak karı! Demez miydi? Kızımı iyi muhafaza etmişsin! Sen ki onlar için paralanır, çoban köpeği gibi yarılarından ayrılmaz soğuk almasınlar diye elinde yüz hırkalarla etraflarında dört döner, kuvvetlensinler diye kuş sütleriyle besterdin. Sabahın saat dördünde uyuyorsun ha? Uyuyorsun, Bunak karı!.. Sen ki sabahlara kadar gözünü kırpamazsın, uyuyorsun. Uyuyorsun ve kızımı kaçırıyorsun. Bir de gidip bakıyorsun ki yatağı buz gibi." İşte öteki dünyada bana bunları söyleyecek. Bense, utanacak, utancımın yerin dibine geçeceğim, başımı önüme eğip "Haklısın hanımcığım!" Demekten başka çare bulamıyacağım.

ANTIGONE. — Hayır, Sütnine, üzülme. Annemin karşısına alını ak olarak çıkacaksın. O sana diyecek ki: "Teşekkür ederim dadıcığım, Antigone'ciğime iyi bakmışsın." Çünkü o benim bu sabah buradan niçin çıktığımı biliyor.

SÜTNINE. — Dostun yok mu yani?

ANTIGONE. — Hayır, Sütnine!

SÜTNINE. — Benimle alay mı ediyorsun? Bak ne kadar ihtiyarlamışım! Huysuzluğuna rağmen seni daha çok severdim. Kardeşin daha yumuşak başlı idi, ama yine de senin beni sevdiğini sanırdım. Beni sevsaydın doğrusunu olduğu gibi söyledin. Seni örtmeğe geldiğim vakit yatağın niçin soğuktan öyleyse?

ANTIGONE. — Allah aşkına ağlama artık, Sütnine! (Öper.) Haydi benim elma yanaklı nineciğim. Hatırlamaz mısın, nasıl parlatırdım yanaklarını? Bak o elmalar şimdi buruş buruş olmuş. Böyle zırva böyle sudan şeyler için akıtma gözyaşlarını. Temizim, yemin edeyim istersen. Nişanlım Haimon'dan başka sevgilim yok, yine yemin edebilirim, olmayacak ta. Sakla o gözyaşlarını. Günün birinde belki lâzım olur. Sen böyle ağladıkça ben küçülüveriyorum. Oysa ki bu sabah hiç küçülmemem lâzım. (İsmene girer.)

ISMENE. — Kalktın mı? Senin odandan geliyorum.

ANTIGONE. — Evet, kalktım.

SÜTNINE. — Siz ikiniz de... Vallahi ikiniz de çıldırmışsınız. Ayol, hizmetçilerden de mi evvel kalkıyorsunuz? Böyle sabah karanlıklarında kalkıp açına dolaşmak prenslere yakışır mı hiç? Doğru dürüst giyinmemişsiniz bile. İnan olsun, yine başma bir hastalık çıkaracaksınız.

ANTIGONE. — Sütnine, hiç soğuk yok. Yaz zaten. Haydi sen git te bize bir kahve pişir şimdi. (Yorgun bir halde iskemleye çöker.) Ne olursun, bir kahve: Çok iyi gelecek.

SÜTNINE. — Ah anacığım! Onun açlıktan başı dönsün de ben ona gidip sıcak bir şey getirecek yerde alık alık oyalanıp durayım... (Hızla çıkar.)

ISMENE. — Hasta mısın?

ANTIGONE. — Hayır, biraz yoruldu, o kadar. (Gülümser.) Erken kalktım da.

ISMENE. — Ben hiç uyumadım.

ANTIGONE, yine gülümser. — Uyumalısın, gündüz çirkin görürsün sonra.

ISMENE. — Alay etme.

ANTIGONE. — Alay etmiyorum, senin güzel olman bana emniyet veriyor bu sabah. Küçükken seni ne kadar kıskanırdım, bilmez misin? Suratına çamur sürer, boynundan içeri solucanlar atardım. Bir defasında da ağaca bağlayıp saçlarını kesmiştim... O güzel saçlarını. (Ismene'nin saçlarını okşar.) İnsanın bu kadar güzel bu kadar muntazam saçları oldu mu delice şeyler düşünemez herhalde.

ISMENE, birdenbire. — Niçin başka şeylerden bahsediyorsunuz?

ANTIGONE, Ismene'nin saçlarını okşamaya devam ederek, yavaşça. — Başka şeyden bahsetmiyorum.

ISMENE. — Biliyor musun, çok düşündüm, Antigone!

ANTIGONE. — Evet.

ISMENE. — Bütün gece düşündüm. Sen delisin.

ANTIGONE. — Evet.

ISMENE. — Yapamıyacağız.

ANTIGONE, biraz düşündükten sonra, cılız bir sesle. — Neden?

ISMENE. — Öldürtür bizi.

ANTIGONE. — Elbette! Herkesin payına dünen bir iş var bu dünyada... O bizi öldürtecek, biz erkek kardeşimizi gömeceğiz. Böyle bu işler. Ne yapalım yani?

ISMENE. — Ben ölmek istemiyorum.

ANTIGONE, yavaşça. — Ölmemeyi ben de isterdim.

ISMENE. — Dinle bak! Bütün gece düşündüm. Ben senin büyüğünüm. Senden fazla düşünürüm. Sen, aklından ne geçerse onu yaparsın, bu bir delilik de olabilir. Ben daha ağır başlıyım düşünürüm.

ANTIGONE. — Ama, kimi zaman da fazla düşünmeye gelmez.

ISMENE. — Hayır, Antigone. Gerçi bu korkunç bir şey. Erkek kardeşime ben de acıyorum, ama dayıma da biraz hak veriyorum.

ANTIGONE. — Ben, hakkı, biraz vermek istemem.

ISMENE. — O kıraldır. Örnek olması lazımdır.

ANTIGONE. — Ben kiral değilim. Örnek olmam da lüzum yok benim... Aklına ne eserse onu yapar, Antigone bu, pis mahlûk, inatçı, huysuz, sonra da yakalayıp bir deliğe tıkarlar. Müstahaktır. Söz dinleseydi de olmasaydı bunlar.

ISMENE. — Haydi, haydi!... Hep kendi bildiğini okursun. Hep kendi kafanın dikine gider, kim senin sözüne kulak asmazsın. Dinle beni? Çoğu zaman senden daha mâkul düşünürüm.

ANTIGONE. — Mâkul olmak istemiyorum dedim ya?

ISMENE. — Anlamaya çalış bari.

ANTIGONE. — Anlamak... Ağzınızdaki başka söz çıkmaz zaten. Kendimi bildim bileli hep bunu dinledim sizden. Şırlı şırlı akan o güzelim soğuk suya dokunamazsın, ıslatır çünkü. Toprağa el süremez-

sin, üstü başı kirletir çünkü, bunları da anlamak lâzım. Abur cubur yiyemezsin, yolda rasladığın dilenciye cebindeki paranın hepsini veremezsin, yorgunluktan baygın düşünceye kadar koşamazsın, terli iken su içemezsin, aklına estiği zaman yıkanamazsın. Bunları da anlamak lâzım. Anlamak, hep anlamak.. Ben anlamak istemiyorum. İhtiyarlayınca anlarım. (*Alçak sesle ilâve eder.*) İhtiyarlarsam... Şimdi değil.

ISMENE. — O bizden kuvvetlidir, Antigone. Kıraldır o. Şehirde herkes onun gibi düşünür. Binlerce kişi.. Thebai'nin sokakları onlarla odlu.

ANTIGONE. — Dinlemiyorum. seni.

ISMENE. — Yuha çekecekler bize. Bin kol, bin surat, fakat bir tek bakış halinde üstümüze saldıracaklar. Yüzümüze tükürecekler. Arabaya bindirip nefretler içinde bizi ceza yerine götürecekler. Yol boyunca hep onların kokularını duyacak, hep onların çülüşmelerini işiteceğiz. Orada bizi ahmak suratları, kan çanağına dönmüş gözleri, yeni yıkanmış kaba elleri, ineklere benzeyen bakışlarıyla cellâtlar karşılayacak. Sen istediğin kadar bağır, derdimi anlatacağım diye çalış, çabala. Onlar bir sürü vahşi gibi, yaptıkları işin iyi mi kötü mü olduğunu düşünmeden, idıkları emri yerine getirecekler. Dayanacaksın. İstirabın gittikçe artacak öyle bir dereceye gelecek ki artık dayanılmaz diyeceksin. Artık bitmeli bu diyeceksin. ama bitmiyecek gittikçe artacak. Tıpkı gittikçe zleşen bir ses gibi... Of! Yapamam! Yapamam unu...

ANTIGONE. — Her şeyi düşünmüşsün.

ISMENE. — Bütün gece... Sen düşünmedin mi?

ANTIGONE. — Tabii ben de düşündüm.

ISMENE. — Ben, biliyor musun, o kadar cesaretle değilim.

ANTIGONE, *yavaşça.* — Ben de değilim. Ama ne çıkar bundan. (*Bir sükûnet olur. Sonra birdenbire Ismen'e sorar.*)

ISMENE. — Peki, sende hiç yaşama arzusu yok mu?

ANTIGONE, *mırıldanır.* — Hiç yaşama arzusu... (*Sonra duba yavaş, mümkün olduğu kadar yavaş devam eder.*) Çıplak teninde soğuk havayı duymak için sabah karanlığı kalkan kimdi? Geceyi biraz daha yaşamak için dayanabildiği kadar oturup en sonra yatan kimdi? Küçüklüğünde, dünyada sahip olunamayacak kadar ot böcek olduğunu düşünüp ağlıyan kimdi?

ISMENE, *birdenbire Antigone'nin boynuna atılır.* — Canım kardeşim.

ANTIGONE, *doğrulup bağırarak.* — Hayır, bırak beni. Okşama. İkimiz birden ağlaşmaya başlamıyalım şimdi. İyice düşündüm diyorsun, değil mi? Şehrin sana karşı ayaklanmasını, ıstırabı, ölüm korkusunu, bu işten vazgeçmek için kâfi sayıyorsun, değil mi?

ISMENE, *başını eğerek.* — Evet.

ANTIGONE. — Kullan bakalım bu bahaneleri.

ISMENE, *Antigone'ye doğru atılır.* — Antigone! Yalvarırım sana! Birtakım fikirlere inanmak, onlar için ölmek yalnız erkeklere yaraşır. Halbuki sen bir kızsın.

ANTIGONE, dişlerini sıkarak. — Evet, kızım. Ama ne kadar ağladım kız olduğuma!

ISMENE. — İşte saadet önünde. Ona sahip olman şöyle bir elini uzatmana bağlı. Nişanlısın, gençsin, güzelsin...

ANTIGONE, boğuk bir sesle. — Hayır, güzel değilim.

ISMENE. — Bizim gibi değil, ama başka türlü güzelsin. Kendin de bilirsin ya zaten. Yoldan geçerken bütün kopiller dönüp dönüp sana bakarlar, küçük küçük kızların dilleri tutulur, sen köşeyi dönünceye kadar gözlerini senden ayıramazlar.

ANTIGONE, hafif bir gülümseyişle. — Kopiller, küçük kızlar, filân...

ISMENE, biraz sonra. — Peki ya Haimon, Antigone?

ANTIGONE, düşünceli. — Haimon'la birazdan konuşacağım. Haimon diye bir mesele kalmıyacak artık.

ISMENE. — Sen delisin.

ANTIGONE, gülümser. — Sen bana hep delinin dedin. Ne yaptım... Her zaman... Haydi git at, İsmene... Baksana, gündüz oldu. Hiçbir şey apamam artık. Ölmüş erkek kardeşimin etrafında u anda muhafızlar var. Kıral oluyormuş gibi. Git te at sen. Yorgunluktan benzin sapsarı.

ISMENE. — Bana inanacaksın, değil mi? İnancaksın bana? Beni yine dinliyecek misin?

ANTIGONE, biraz yorgun. — Tabii. Hepinizi inliyeceğim. Sen şimdi git yat, sonra gündüz güzel imazsın. (İlkin mabzun bir gülümsemeyle onun çı-

kışını seyreder. Sonra birdenbire, yorgun bir halde, bir iskemleye yığılır.) Zavallı İsmene!...

SÜTNINE, girer. — Al, canım, sana kavhe ile tereyağlı ekmek getirdim. Haydi ye!

ANTIGONE. — Pek aç değilim, Sütnine.

SÜTNINE. — Ekmekleri kendi elimle kızarttım, üzerlerine de yağ istediğin gibi sürdüm.

ANTIGONE. — Ömrüne bereket, Sütnineciğim. Yalnız biraz kahve içeyim.

SÜTNINE. — Neren ağrıyor?

ANTIGONE. — Hiçbir yerim. Ama ısıt beni, Sütnineciğim, hastaymışım gibi ısıt. Sütnineciğim, sen hastalıktan daha kuvvetlisin, kâbustan daha kuvvetlisin, dolabın duvara vuran ve gitgide büyüyen gölgesinden daha kuvvetlisin, sükûtun karanlıkta bir sürü şeyler kemiren binbir böceğinden daha kuvvetlisin, o hiç duyulmayan çılgınca uğultusuna rağmen gecedden bile kuvvetlisin. Sütnineciğim, sen ölümden de kuvvetlisin. Ver elini bana... başucumda oturduğun zamanlardaki gibi.

SÜTNINE. — Ne var, yavrum?

ANTIGONE. — Hiçbir şeyim yok, Sütnine. Yalnız, bütün bu işler için daha biraz küçüğüm. Ama bunu senden başka kimse bilmemeli.

SÜTNINE. — Pek mi küçük? Ne için, hayatım?

ANTIGONE. — Bir şey değil, Sütnine. Sen yanımdasın ya yeter. Ver bana nasırlı ellerini, sen de bilirsin ya, o eller beni her zaman bütün dertlerden çekip çıkartmıştır. İhtimal yine çıkaracak. Sen o kadar kuvvetlisin, Sütnine.

SÜTNINE. — Ne yapayım, evlâtçığım, sana?

ANTIGONE. — Hiçbir şey yapma, Sütnine, lin, işte böyle yanağımda dursun yeter. (*Gözlerini kapatır.*) İşte, korkmuyorum artık. Ne cadı ne umacı, e de gulyabani... (*biraz sustuktan sonra başka bir sesle devam eder.*) Sütnine, Cici var ya, köpeğim...

SÜTNINE. — Eevet.

ANTIGONE. — Söz versene bana artık onu azarlamıyacağına.

SÜTNINE. — Ayaklarıyla her tarafı kirleten hayvan!... Azarlanmaz olur mu hiç?

ANTIGONE. — Kirletsin, her tarafı, ama sen ne söz ver, Sütnine.

SÜTNINE. — Yani ne yaparsa yapısın ses çıarmıyayım, öyle mi?

ANTIGONE. — Evet.

SÜTNINE. — Ama bu biraz fazla.

ANTIGONE. — Ne olursun, Sütnine! Sen de versin onu. Kocaman kafası vardır. Sen hem ortağı temizlemekten de hoşlanırsın. Her taraf hep tertemiz olsaydı üzülürdün. Haydi, rica ediyorum senden: azarlama onu.

SÜTNINE. — Ya haklılığımın üstüne işerse?

ANTIGONE. — Ne yaparsa yapısın, azarlamıcağına söz ver. Haydi, Sütnine, yalvarıyorum.

SÜTNINE. — Nasıl da kandırıyorsun beni?... Peki, peki. İşese de sesimi çıkarmam. Kurularım olur. Nasıl da dilimi bağlamışsın!

ANTIGONE. — Peki, onunla konuşacağına, onunla sık sık konuşacağına da söz ver.

SÜTNINE. — Canım, görülmüş şey mi hayvanlarla konuşmak?

ANTIGONE. — Hayvanla konuşur gibi konuşma sen de. Sahici bir insanmış gibi konuş. Ben nasıl konuşuyorum...

SÜTNINE. — Yoo, bu olmaz! Bu yaştan sonra?... Bebek değilim. Hem de niçin bütün ev halkı bu hayvanla senin konuştuğun gibi konuşsun.

ANTIGONE, yavaşça. — İyi ama, ya ben, herhangi bir sebepten dolayı artık onunla konuşamıyacak olursam....

SÜTNINE, anlamaz. — Konuşamıyacak mı? Konuşamıyacak mı? Neden?

ANTIGONE, başıfçe başını çevirir, sonra ilâve eder. — Fazla mahzun olur da burnunu, benim dışarı çıkardığım zamanlarda yaptığı gibi, kapıların altına sokarsa belki de öldürmek daha doğru olur. Ama hiç canını acıtmadan.

SÜTNINE. — Öldürmek mi? Köpeğini mi? Sen bu sabah aklını mı kaçırdın kuzum?

ANTIGONE. — Hayır, Sütnine. (*Haimon girer.*) İşte, Haimon geldi. Bizi yalnız bırak, Sütnine. Ama sözünü unutma.

ANTIGONE, Haimon'a doğru koşar. — Affet, Haimon! Dün akşamki kavgamızı da bütün yaptıklarımı da affet. Kabahatli benim. Affını diliyorum.

(*Sütnine çıkar.*)

HAIMON. — Pek iyi biliyorsun ki, seni daha kapıyı vurup çıktığın an affetmiştim. Daha odamda kokun kaybolmamıştı. (*Antigone'yi kollarına alır,*

ülümsiyerek ona bakar.) Kimden almıştın o koya-
ayı?

ANTIGONE. — İsmene'den.

HAIMON. — Peki ya o dudak boyalarını, pud-
ları, o güzel elbiseleri?

ANTIGONE. — Onları da.

HAIMON. — Niçin o kadar süslenmiştin?

ANTIGONE. — Söyliyeceğim. (*Haimon'a bi-
z daba sokulur.*) Ah! Sevgilim! Ne aptallık ettim!
tütün bir akşam mahvoldu. Güzel bir akşam.

HAIMON. — Başka akşamlarımız da olur,
antigone.

ANTIGONE. — Belki de olmaz.

HAIMON. — Belki başka kavgalarımız da
kü saadette kavga da vardır.

ANTIGONE. — Saadet mi, evet... Dinle, Hai-
mon.

HAIMON. — Dinliyorum.

ANTIGONE. — Gülme bu sabah. Ciddi ol!

HAIMON. — Ciddiyim.

ANTIGONE. — Sık beni. Her zamankinden
fazla sık. Kuvvetinin kalıbını bas vücudüme.

HAIMON. — İşte, bütün kuvvetimle sıkıyo-
rum.

ANTIGONE, bir solukla birlikte. — Ah! Ne
el! (*Bir an susarlar. Sonra Antigone yavaşça.*)
le Haimon,

HAIMON. — Evet.

ANTIGONE. — Sana bu sabah söylemek isti-
dim... Hani bizim bir oğlumuz olacaktı ya...

HAIMON. — Evet.

ANTIGONE. — Ben onu her şeyden koruy-
caktım.

HAIMON. — Evet, Antigone.

ANTIGONE. — Onu göğsümde öyle sıkacak-
tım ki hiçbir şeyden korkmıyacaktı. Ne gecedem, ne
de kımıldamadan duran o koca güneşten, ne gölge-
lerden... Çocuğumuz, Haimon! Küçük, saçaklı bir
annesi olacaktı. Dünyanın bütün kocaman göğüslü,
geniş önlüklü annelerinden daha küçük bir anne ina-
nırsın buna, değil mi?

HAIMON. — Evet, sevgilim.

ANTIGONE. — Sahiden bir karın olacağına
da inanıyorsun, değil mi?

HAIMON, ona sarılarak. — Var bile.

ANTIGONE, birdenbire, ona sokulup, baykır-
arak. — Beni seviyor muydun, Haimon, beni seviyor
muydu? Bundan emin miydin O akşam?

HAIMON. — Hangi akşam?

ANTIGONE. — O baloda, gelip beni köşem-
de bulduğun an, yanlış birine gitmediğinden emin
miydin? O vakitten beri hiç esef etmedin mi? İsme-
ne'yi istemenin daha münasip olacağını bir defa ol-
sun düşünmedin mi?

HAIMON. — Aptal!

ANTIGONE. — Beni seviyorsun, öyle mi? Ka-
dın olarak seviyor musun beni? Beni sıkın bu kolların
yalan söylemiyor mu? Sırtımdaki kocaman ellerin
yalan söylemiyor mu? Kokun, bu tatlı sıcaklığın,
başımı göğsüne dayadığın zaman içimi dolduran
bu büyük emniyet.. Hiçbiri yalan değil mi bunların?

HAIMON. — Evet, Antigone, seni bir kadın olarak seviyorum.

ANTIGONE. — Ben kara kuru bir kızım. mene ise bir meyva gibi pırlıl pırlıl...

HAIMON, mırıldanarak. — Antigone!

ANTIGONE. — Utanıyorum bunları sormak. Fakat bu sabah bilmem lâzım. Allah aşkına, gruyu söyle. Senin olacağını düşündükçe, göğünde, derinleşen bir çukur hissetmiyor musun? Böyle ölen bir şey?

HAIMON. — Evet, Antigone.

ANTIGONE, biraz sonra, göğüs geçirerek. — n öyle hissediyorum. Senin karın, gerçek karın naktan büyük bir gurur duyacaktım. Akşamları geldiğin zaman elini dizime, hiç düşünmeden, ün olan bir şeyin üstüne koyar gibi koyacaktın. na bunları söylemek istiyordum. (*Haimon'dan açıklar. Değişik bir sesle.*) Dinle! Şimdi sana iki daha söyleyeceğim. Onları dinledikten sonra, na hiçbir şey sormadan, çıkıp gideceksin. İster o ler sana acayip görünsün, ister canını sıksın. Ye- a et bakayım bana.

HAIMON. — Daha neler söyleyeceksin?

ANTIGONE. — Ama önce yemin et, hiçbir söylemeden çıkacağına. Hattâ yüzüme bile bak- dan çıkacağına. Beni seviyorsan edersin bu yemini. *erişen bir yüzle Haimon'a bakar.*) Bak nasıl yal- yıyorum, ediver, ne olursun, Haimon... Bu son iligim olacak, buna da katlanıver.

HAIMON, biraz düşündükten sonra. — Peki, yorum.

ANTIGONE. — Teşekkür ederim. Dinle öyleyse. Demin bana soruyordun, niçin dün senin yanına İsmene'nin esbaplarını giyerek geldim diye. Dudaklarımı boyayıp kokular sürünerek geldim diye. Aptallık! Beni sahiden arzuladığına pek inanamıyordum. Böyle yaparsam biraz daha öteki kızlara benzer, sana arzu veririm diye düşündüm.

HAIMON. — Bunun için miydi?

ANTIGONE. — Evet. Sen de güldün. Bunun üzerine kavga ettik. Benim kötü tabiatım ağır bastı, kaçtım gittim. (*Daba yavaş bir sesle ilâve eder.*) Ama dün akşam senin yanına bana sahip olasın diye gelmişim. Senin, evlenmeden evvel karın olayım diye gelmişim. (*Haimon geriler, konuşmak ister, Antigone bırakmaz.*) Benden hiçbir şey sormıyacağına yemin etmiştin, yemin etmiştin bana Haimon! (*Tekrar alçak sesle.*) Yalvarıyorum... (*Geri döner, şimdi daba sert konuşmaktadır.*) Zaten sana söyleyecektim. Diyecektim ki, ne olursa olsun senin karın olmak isterim. Çünkü seni çok seviyorum. Ama ben bundan daha kuvvetliyim. Ve ben — üzüleceksin, sevgilim, ama kusura bakma — Ben hiçbir zaman senin karın olamayacağım. (*Haimon hayretten dona kalır. Antigone pencereye koşar, bağırarak.*) Haimon, bana yemin etmiştin. Çık, hemen çık! Hiçbir şey söylemeden. Ağzını açarsan, bir adım bana yaklaşırsan kendimi pencereden aşağıya atarım. Vallahi atarım, Haimon. Birlikte düşündüğümüz o küçük çocuğumuzun başı üzerine yemin ediyorum ki atarım. O hiçbir vakit doğmayacak olan çocuğumuzun. Git şimdi, hemen git. Yarın anlarsın. Birazdan anlarsın. (*Sesinde*

le bir ümitsizlik vardır ki Haimon dayanamaz, uzaklaşır.) Rica ederim, git, Haimon... Beni seviyorsun gidersin. (Haimon çıkar. Antigone, sırtı halka dönük, kıvılcıktan durur. Sonra pencereyi kapar, gelip sabnenin ortasındaki bir iskemleye oturur. Arap bir rahatlıkla, yavaş yavaş, konuşur.) İşte tamam. Haimon için bir Antigone meselesi yok artık.

ISMENE, girer. — Antigone!... Burada mısınız?

ANTIGONE, kıvılcıktan. — Evet, burada-

ISMENE. — Uyuyamadım. Korktum, güpüdüz onu görmeye kalkarsın diye korktum. Antigone, kardeşim, hepimiz senin etrafındayız. Haimon, Antigone, ben, köpeğin, hepimiz... bak biz hayattayız, seni seviyoruz, bize lâzımsın sen. Polüneikes öldü. O seni sevmezdi. Hep bize yabancı kaldı kötü bir kardeşti. O bizi nasıl unuttuysa sen de onu unut, Antigone. Bırak o haşın ruhu ebediyete kadar mezarlıksın. Madem ki Kreonun kanunu böyle. Ne zorlursun, bu senin kuvvetinin üstünde. Hep büyüklere kalkışsın, oysa ki ufak bir kızsın sen, Antigone. Bizimle birlikte kal, gitme oraya bugün, varıyorum. (Antigone kalkar, dudaklarında vahşi gülümseme, kapıya doğru gider. Esikte durup yavaş yavaş).

ANTIGONE. — Geçmiş ola. Bu sabah bana vaktin vakit, o işi çoktan bitirmiştim. (Çıkar. Kapıya bağırarak peşinden koşar).

ISMENE. — Antigone!

(Ismene çıkar çıkmaz başka bir kapıdan küçük nedimiyle Kreon girer).

KREON. — Muhafız mı dedin? Ölünün başındaki muhafızlardan mı? Gelsin. (Muhafız girer. Kaba bir adamdır. Korkudan beti benzi kül gibidir).

MUHAFIZ, bazırol vaziyetinde durur. — İkinci bölükten, Muhafız Mürteza¹...

KREON. — Ne istiyorsun?

MUHAFIZ. — Şey, Komutanım. Huzurunuzda kimin geleceğini tayin etmek için kur'a çektik. Kur'a bana düştü: Onun üzerine, komutanım, ben geldim. Üç kişi birden nöbeti bırakamayacağı için bir kişinin anlatmasını münasip gördük. Biz üç kişi, komutanım, nöbeteydik. Ölünün başında.

KREON. — Ne diyeceksin?

MUHAFIZ. — Üç kişiyiz, komutanım, yalnız değilim ben. Ötekilerden biri Şahin, biri de Birinci sınıf muhafızlardan Yalçın.

KREON. — Niçin o birinci sınıf muhafız gelmedi?

MUHAFIZ. — Değil mi, komutanım? Ben de aynı şeyi söyledim. Birinci sınıfın gitmesi lâzım dedim. Yüksek rütbeli biri bulunmadı mı hesap vermek birinci sınıfa düşer. Ama onlar yanaşmadılar. Dediler ki kur'a çekelim. Gidip birinci sınıfı çağırayım mı, komutanım?

¹ Aslında: Boudousse ve Durand, Jonas. Müellif bu tuhaf Fransız isimlerini vakayı eski Yunani havadan uzaklaştırıp bugünkü hayata yaklaştırmak için kullanmış. Aslında olduğu gibi bırakılsaydı, Türk seyircisi bu isimlerle ötekiler arasındaki farkı anıyamıyacaktı. Bu isimler, bunun için değiştirildi.

KREON. — Hayır, mademki sen gelmişsin, sen anlat.

MUHAFIZ. — On yedi yıllık hizmetim var. Bu işe gönüllü olarak girdim. Bir madalye, iki de takdirname aldım. İyi tanırım, komutanım. Serapa vazifeyimdir. Emirden başka bir şey bilmem. Üstlerim hep "Mürteza mı, derler, gözün arkada kalmaz."

KREON. — Peki! Söyle bakalım, derdin nedir?

MUHAFIZ. — Usulen birinci sınıf gelmeliydi. Gerçi ben de birinci sınıfa inha edildim. Ama terfium daha çıkmadı. Ancak haziranda çıkacak.

KREON. — Söylesene, canım ne olmuş? Bir şey olmuşsa üçünüzde mesul sayılırsınız. Kaçamak yolu aramaya kalkma.

MUHAFIZ. — Peki öyleyse, komutanım. Ceket yani... Uyumadık ta hiç. Gece yarısından sonraki nöbetine kalkmıştık. En çetin nöbet. Bilirsiniz iş de, gecenin son nöbeti. Gözler kurşun gibi ağırlar, kafa düşer, gölgeler titreşir, hava dumanlanır... Ah! Saatini nasıl da seçmişler!... Oradaydık, konuşuyorduk, bir aşağı bir yukarı dolaşıyorduk. Uyumuyorduk, komutanım, yemin ederiz, hiçbirimiz uyumuyorduk. Zaten öyle ayaz vardı ki... birdenbire özüm cesede ilişti. Aramızda iki adamlık bir mesafeydi ama yine de, çoğu zaman gözümü ondan ayırılmıyorum. Ben böyleyimdir işte, komutanım, meraklıyım. Üslerim de zaten bu yüzden hep: "Mürteza mı, derler... (Kreon bir işaretle onu susturur. O birdenbire baykırır.) Önce ben gördüm, komutanım!

Onlar da söyleyeceklerdir ya, ilk haber veren ben oldum.

KREON. — Haber mi? Neden?

MUHAFIZ. — Cesedin komutanım. Baktım, cesedin üstü toprakla örtülü. Ama çok değil. Biz yanından hiç ayrılmadığımız için vakit bulamamışlar bir parçacık toprak... akbabalardan gizliyecek kadar bir şey.

KREON, üzerine doğru yürüyerek. — Bir hayvan yapmış olmasın.

MUHAFIZ. — Hayır, komutanım, biz de ilkin öyle sandık. Ama baktık, toprak pek ustalıkla atılmış. O vakit anladık ki bu işi, bilen biri yapmış.

KREON. — Kim cesaret edebilir buna? Kanuna karşı koymak isteyen bu deli kim? Peki, bu işi yapanın bir insan olduğuna dair elinde bir ipucu var mı?

MUHAFIZ. — Kat'iyen, komutanım! Kuş gibi gelmiş, gitmiş. Sonra, Şahin, şöyle bir karıştırmış, bir parça öteden küçük bir kürek bulmuş, eski, paslanmış, bir çocuk küreği. Kürek çocuk küreği ama, bunu yapan çocuk değil herhalde. Arkadaşım, belki işe yarar diye, küreği alıyodu.

KREON, biraz düşünür. — Bir çocuk ha!... Bak, gördün mü, ezildi sandığımız muhalefet yine baş kaldırıyor. Thebai şehrinde, yığılmış altınlarıyla, Polyneikes'in dostları, o ağızları sarımsak kokan elebaşılar, nasıl da anlaşmışlar prenslerle! Bir de, bütün bu hengâmede, bulanık suda balık avlamak isteyen rahipler... Bir çocuk!... Herhalde acır da affederim diye düşünmüş olacaklar. İşte, şu anda gözümün

önüne getiriyorum: Para ile tutulmuş bir kaatil su-
ratı, küreğini, sarmış sarmalamış, ceketinin altına
sokmuş. Çocukmuş, sevsinler o çocuğu!... Sakın, par-
lak parlak sözlerle şahiden bir çocuğu kandırmasınlar... Böyle mâsum bir vasıta da partileri
çin büyük bir kazanç. Saz benizli, bacaksız bir oğlan,
tüfeklerimin önünde yere tükürecek! Ellerimi tap-
taze bir kanla kirleteceğim. Ne mutlu onlara! (*Mu-
hafızın üstüne yürür.*) Belki de birtakım yardımcı-
ları var. Belki de muhafızların arasında... Duyuyor
musun?

MUHAFIZ. — Komutanım, biz vazifemizi
aptık. Şahin yarım saat kadar oturdu, ayakları ağ-
ıyordu. Ama ben, komutanım, hep ayakta durdum.
Birinci sınıf size söyler.

KREON. — Bu işten kimseye bahsettiniz mi
ttinizse?

MUHAFIZ. — Kimseye bahsetmedik, komuta-
m. Hemen kur'a çektik, ondan sonra da kalktım
en, buraya geldim.

KREON. — Dinle beni. Nöbetinizi uzatıyorum.
Terinize gelecek olanları geri çevirin. Emrim böyle.
Cesedin yanında yalnız siz kalacaksınız. Kimseye de
bir şey söylemek yok. İhmaliniz yüzünden nasıl
lsa ceza göreceksiniz, ama bir de ağzınızı açıp bir
ey söyleyecek olursanız, Şehirde Polyneikesin cese-
inin gömüldüğüne dair bir dedikodu dolaştığını
uyacak olursam, üçünüz de kendinizi öldü bilin.

MUHAFIZ, *avazı çıktığı kadar bağırarak ce-
ap verir.* — Yemin ederim, kimseye bir şey söyle-
medik, komutanım. Ama ben burada iken ötekiler

yeni gelen nöbetçilere söyledilerse bilmem... (*Terler,
bocalar.*) Komutanım, iki çocuğum var. Biri daha
ufacık. Divanharbe gittiğimiz vakit şu anda yanı-
nızda olduğuma dair şahadet edersiniz, değil mi?
Buradaydım, sizin yanınızda! Şahidim var! Benim
şahidim var!

KREON. — Haydi, koş git! Kimse duymazsa
ölümden kurtulursun. (*Muhafız koşarak çıkar. Kre-
on bir an susar. Sonra mırıldanır.*) Bir çocuk. (*Kü-
çük nediminin omuzundan tutar.*) Gel, oğlum. Gide-
lim de olanı biteni anlatalım. Ondan sonra da tatsız
işler başlayacak. Benim için ölür miydin sen? Küçük
küreğini alıp oraya gidebilir miydin? (*Küçük nedim
Kreon'un yüzüne bakar. Kreon onun başını okşuya-
rak, çocukla birlikte çıkar.*) Evet, şüphesiz sen de
giderdin. (*Çıkarken yine göğüs geçirir.*) Bir çocuk...
(*Çıkarlar. Koro girer.*)

KORO. — İşte, nihayet yay gerildi. İş artık
kendiliğinden yürüyecek. İşte tragedya'nın rahat ta-
rafı bu. İlk parmağınla şöyle bir itiverirsin. O
kendiliğinden yürür. Meselâ sokaktan kollarını kal-
dırarak geçen bir kıza bir anlık bir bakış, yahut, bir
sabah uyanırken duyulan bir iştaha gibi duyulan
şeref arzusu, yahut, bir akşam insanı daha derin
düşündüren bir sual... İşte hepsi bu kadar. Sonrasına
karışma artık. Keyfine bak, tekerlek kendiliğinden
yürür gider. Yağlanmış, işlek bir tekerlek gibi.
Ölüm, ihanet, ümitsizlik, hepsi, hepsi hazır. Fırtı-
nalar, kıyametler, sükûtlar... Sükûtün her türlüü.
Sonunda cellâdın kolu kalktığı zamanki sükût, baş-
langıçtaki sükût, iki sevgilinin loş bir odada ilk defa

olarak ve çırılçıplak karşılaştıkları zamanki, kımıldanmaya bile cesaret edemedikleri zamanki sükût, galinin etrafını saran kalabalığın kopardığı gürültü içindeki sükût. Hani bir filmde birdenbire ses kesilir, apaçık ağızlardan hiçbir şey duyulmaz, bütün bu haykırışma bir resimden başka bir şey değildir; ve galip, bu anda, sükûtu içinde yapayalnız, mağüptür artık.

İşte böyle. Rahattır tragedya. Rahattır, eminler... oysa ki bir dram olsaydı, hainler, amansız kötü işiler, ezilen mazlûmlar, öç almalar, fedakârlıklar ve ümit parıltıları arasında, ölmek ne kadar güç olacaktı. Tıpkı bir kaza gibi. Belki de iyi kalpli genç, andarmalarla birlikte, tam zamanında yetişecek, öylelikle kahraman da kurtulacaktı. Trajedya ise öyle bir imkân yok. Biz bizyiz. Yani kısacası hekimimiz mâsumuz. Biri ölüyormuş, öbürü öldürüyormuş, ne çıkar bundan? Bu sadece bir rol taksimi meselesi. Tragedya'da ümit, o bir ümit yok. Onun için herkes rahat. İnsan Tragedya'da, kapana tutulmuş bir fare gibi kısıvrak bağlıdır. Sirtında bütün kâinatın yükü, bağırıp çağurmaktan başka elinden hiçbir şey gelmez. Ne ağlamak, ne de sızlamak sadece ağrmak. Söylenecek olanı, o ana kadar hiç söylenmemiş olanı, belki de daha hiç düşünülmemiş olanı ağrmak. Dramda insan çırpınır durur. Çünkü her şeyin kurtulmak ümidi vardır. Bu, sefil, haris bir duygudur. Tragedya asildir. kırallara göredir. Uzun lâmin kısası, girişilecek bir iş yoktur. (*Muhafızların ümidi Antigone sahneye girer.*) İşte, şimdi başlıyor. Küçük Antigone yakalandı. Küçük Antigone, ilk

defa şimdi, kendi hayatını yaşıyabilecektir. (*Muhafızlar Antigone'yi sahneye sürüklerken koro çekilir.*)

MUHAFIZ. — Haydi, haydi, martaval istemem. Derdinizi kıralla anlatırsınız. Ben, sadece, bana verilen emri bilirim. Orada görülecek işiniz varmış, alâ-kadar etmez beni. Kendine göre, herkes bir kaçamak yolu bulur, herkes birtakım şeylere itiraz eder. Öyle herkesi dinlemeğe kalksak işimiz tamam. Haydi bakalım! Canım, siz de tutsanız ya! Masalın sırası mı şimdi? Söyliyecekleri varmış, umurumdaydı sanki!

ANTIGONE. — Söyle bıraksınlar beni. Pis elleriyle canımı acıtıyorlar.

MUHAFIZ. — Pis elleriyle mi? Terbiyenizi takınır mısınız, Bayan?... Bakın ben ağzımı bozuyor muyum?

ANTIGONE. — Söyle bıraksınlar diyorum. Ben Oidipusun kızı Antigoneyim. Kaçacak filân da değilim.

MUHAFIZ. — Oidipusun kızı ha! Karnımız tok! Gece devriye gezerken yakaladığımız orospular da bana bak derler, ben polis komiserinin dostuyum. (*Gülüşürler.*)

ANTIGONE. — Ölmeye razıyım, ama bana dokunmasınlar.

MUHAFIZ. — Kendisi cesetlerle, topraklarla oynuyor, sonra da kalkıp "pis elleriyle" diyor... Kendi ellerini görmüyor musun? (*Antigone kelepçelenmiş çamurlu ellerine gülümsiyerek bakar.*) Küreğini elinden aldılar, değil mi? İkinci defasında bu işi tırnaklarıyla yaptın, ha? Olur cesaret değil! Bir saniyecik arkamı döndüm, arkadaştan bir parça tüttün istedim,

aha tütünü ağzıma atmaya kalmadı, baktım sırtları
gibi toprağı eşeliyor. Üstelik de güpegündüz. Yakın-
anacağını anlar anlamaz da başladı çırpınmaya. Na-
il da gözlerime saldırdı! Bir yandan da bırakın bit-
eyim diye bağıyor. Deli bu vallahi!

2. MUHAFİZ. — Geçende başka bir deli kız
akaladım. Elâleme kıcını gösteriyordu.

MUHAFİZ. — E e, Yalçın, bunun şerefine
afaları bir çekeriz değil mi?

2. MUHAFİZ. — Tabii, hem de Bahçeli'de
eriz. Kırmızı şarabı nefis.

3. MUHAFİZ. — Pazara bütün gün boşuz.
arıları da götürsek nasıl olur?

MUHAFİZ. — Yoo, bizbize daha iyi eğlen-
z... Karırlarla oldu mu her seferinde mesele çıkar,
acaksızların çışı gelir. Söylesene, Yalçın, bu kadar
eyifleneceğimiz biraz evvel aklımızdan geçer miydi?

2. MUHAFİZ. — Belki de bize bir ikramiye
erirler.

MUHAFİZ. — Olur olur! Mühim bir şeyse
er.

3. MUHAFİZ. — Özdemir'e nasıl verdiler...
angını çıkarmanı yakaladığı için geçen ay iki maaş
rden aldı.

2. Muhafız. — Oooh! İki maaş birden verir-
se başka teklifim var. Bahçeli'de ne yapacağız?
osdoğru "Arap Sarayı" na gideriz.

MUHAFİZ. — İçmek için mi? Sen aklını mı
çıldın? Orada içki fiyatları iki misli. Ama öbür iş
nse, o başka. Şimdi dinleyin beni: önce Bahçeli'ye
deriz, orada kafaları bir güzel çektikten sonra da

doğru bara e e e, Yalçın, hatırlıyor musun bardaki
o şişman karıyı?

2. MUHAFİZ. — Hatırlamaz mıyım? Sen bu-
lut gibiydin o gün.

3. MUHAFİZ. — Ya karılarımız? İki maaş al-
dığımız takdirde onların da haberi olacak. Hem olur
a, belki de aleni merasim yaparlar.

MUHAFİZ. — O zaman düşünüyoruz. Kafayı
çekmek başka. Kışlanın avlusunda nişan merasimi
filân gibi bir şey yapacak olurlarsa karıları da geti-
ririz, çocukları da. Sonra da hep beraber Bahçeli'ye
gideriz.

2. MUHAFİZ. — Evet ama, önceden bir masa
ayırtmak lâzım.

ANTIGONE, hafif bir sesle. — Müsaade eder-
seniz biraz oturmak istiyorum.

MUHAFİZ, biraz düşündükten sonra. — Pekâ-
lâ! Otursun. Ama sakın bırakmayın!

(Kreon girer. Muhafız bağıır).

MUHAFİZ. — Hazır ol!

KREON, şaşkın bir halde, durur. — Bırakın
onu. Ne oluyorsunuz?

MUHAFİZ. — Muhafız arkadaşlar, komuta-
nım.

KREON. — Cesedi kim bekliyor?

MUHAFİZ. — Yeni nöbetçiler, komutanım.

KREON. — Ben sana onları geri gönderin,
kimseye de bir şey söylemeyin dememi miydin?

MUHAFİZ. — Kimseye bir şey söylemedik,
Komutanım. Ama bunu yakaladık. Yakalayınca da

zin yanınıza getirmek lâzım diye düşündük. Hem a sefer kur'a filân çekmedik. Hep birden gelmeyi aha münasip bulduk.

KREON. — Ahmaklar! (*Antigone'ye*) nerde kaladılar seni?

MUHAFIZ. — Cesedin başında, komutanım.

KREON. — Kardeşinin cesedinin başında işin ydi? Biliyorsun, ona yaklaşmayı yasak etmiştim.

MUHAFIZ. — İşi mi neydi? İşte onun için ce getirdik. Elleriyle toprağı kazıyordu. Cesedi yeden örtmeye çalışıyordu.

KREON. — Sen ne söylediğinin farkında mın?

MUHAFIZ. — Komutanım, isterseniz bunlara run. Ben döndüğüm vakit arkadaşlar cesedi yenin çıkartmışlardı. Fakat güneşin sıcaklığıyla fena lde kokmaya başladı. Biraz hava almak için cetten şöyle biraz uzaklaştık. Artık güpegündüz de r şey olmaz diyorduk. Ama daha emin olmak için iğimizden birinin daima cesede göz kulak olmasını rarlaştırdık. Öğle vakti, rüzgâr da kesilince, güne a altında gittikçe yükselen koku beynimize vuraya başladı. Yavaş yavaş gözlerim de kararıyordu. i gelir diye, gittim arkadaştan biraz tütün istedim. aha tütünü ağzıma bile atmamıştım. Bir de arka a döndüm ki ne göreyim. Gömülmüş cesedin şına, tırnaklarıyla toprağı kazıyor. Güpegündüz! asıl olsa göreceğimizi de biliyordu, üzerine doğru ştuğumu görünce ne yaptı dersiniz? Bırakıp kaçtı ? hayır. Sanki beni hiç görmemiş gibi, harıl harıl ne devam etti. Bileğine yapıştığım vakit çırpın-

maya başladı. Ceset henüz tamamen örtülmemiş ol- duğu için devam etmek istiyor, bırakın diye bağırı- yordu.

KREON, Antigone'ye. — Doğru mu?

ANTIGONE. — Evet, doğru.

MUHAFIZ. — Cesedi tekrar açtık. Nöbeti başkalarına devrettik. Ama hiçbir şey söylemedik. Bunu da aldık, buraya getirdik, Komutanım.

KREON. — Peki geceleyin, cesedi ilk gömen de sen miydin.

ANTIGONE. — Evet, bendim. Yaz tatillerin- de, pilâjda kumdan evler yapmak için aldığımız kü- çük bir kürek vardı, onunla. Polyneikes'in küreği ydi. Sapına bıçağıyla adını yazmıştı. Bunun için küreği onun yanında bıraktım. Ama almışlar. Ben de ikinci seferinde toprağı ellerimle kazmak zorunda kaldım.

MUHAFIZ. — Âdeta küçük bir hayvana ben- ziyordu. Hattâ ilk bakışta — sıcağın havada titri- yordu — Anlıyamadık. Arkadaş: "Bu bir hayvan ol- acak" dedi. Ben de "yok canım" dedim, "bu ka- dar ince hayvan olur mu? Bir kız o."

KREON. — Pekâlâ! Belki biraz sonra sizden bir rapor isteriz. Şimdilik beni onunla yalnız bira- kın. (*Nedimine.*) Bu adamları içeriye al, oğlum. Ben gelip kendilerini görünceye kadar bir yere çıkma- sınlar.

MUHAFIZ. — Kelepçeleri takalım mı, Ko- mutanım.

KREON. — Hayır. (*Muhafızlar çıkar. Önlerin- de küçük nedim vardır. Antigone'yle Kreon başbaşa kalırlar.*) Tasavvurundan kimseye bahsettin mi?

ANTIGONE. — Hayır.

KREON. — Yolda kimseye rasladın mı?

ANTIGONE. — Hayır, kimseye raslamadım.

KREON. — Emin misin?

ANTIGONE. — Evet.

KREON. — Dinle öyleyse. Şimdi doğru odana
dip yatacağın. Hasta olduğun, dünden beri bir

re çıkmadığını söyleyeceksin. Sütünen de aynı şeyi
yiyecek. Ben bu üç muhafızı ortadan yok ederim.

ANTIGONE. — Ne lüzum var? Madem ki aynı
yine yapacağımı biliyorsunuz. (Bir sükkût bakışır-
r.)

KREON. — Niçin kardeşini gömmeğe kalktın?

ANTIGONE. — Vazifemdi.

KREON. — Ama yasak etmiştim.

ANTIGONE, yavaş yavaş. — Yine de bunu
pnam lâzımdı. Gömülmiyenler avare olur, ebedi-

te kadar rahat yüzü görmezler. Kardeşim sağken
çunca bir avdan yorgun döndü mü, ben, onun ayak-

abılarını çıkarır, yemeğini hazırlar, yatağını yapar-
m... Polyneikes bugün daha büyük bir avdan dön-

ü. Evine giriyor. Annemin, babamın, hattâ Eteokles-
onu bekledikleri eve. Dinlenmesi lâzım.

KREON. — O bir âsiydi, bir haindi. Bunu
n de biliyordun.

ANTIGONE. — O benim kardeşimdi.

KREON. — Dörtüyl ağızlarında fermanlarımın
kunduğunu duymuştun, şehrin duvarlarına asılı
ânları okumuştun.

ANTIGONE. — Evet.

KREON. — Kim olursa olsun, ona dini mera-

sim yapmaya cesaret edebilecek kimsenin başına ne
geleceğini biliyordun.

ANTIGONE. — Evet, biliyordum.

KREON. — Belki de Oidipus'un kızı, o mağ-
rur Oidipus'un kızı olmakla kendini kanunların üs-
tünde gördün.

ANTIGONE. — Hayır, öyle görmedim.

KREON. — Kanun herşeyden evvel senin için
yapılmıştır, Antigone. Kanun her şeyden evvel kiral
kızları içindir.

ANTIGONE. — Kiral kızı olmasaydım da bir
hizmetçi olsaydım, bu fermanı bulaşık yıkarken duy-
saydım, ellerimi kurular, önlüğümü bile çıkarmadan,
kardeşimi gömmeğe giderdim.

KREON. — Hayır, doğru değil bu. Hizmetçi
olsaydın ölümden kurtulamıyacağın bilecektin. Onun
için de evinde oturup kerdeşine ağlamaktan başka
çare bulamıyacaktın. Oysa ki şimdi kiral soyundan
olduğunu, benim yeğenim olduğunu, oğlumun nişan-
lısı olduğunu, bundan dolayı da seni öldürmeye
cesaret edemeyeceğimi düşünüyorsun.

ANTIGONE. — Yanılıyorsunuz. Beni öldüre-
ceğinizi o kadar iyi biliyordum ki:

KREON, gözünü ona dikerek mırıldana mırıl-
dana. — Oidipus gururu! Sen Oidipus gururunun ta
kendisisin. Gözlerinden okuyorum bunu. İnaniyorum
sözüne. Seni öldüreceğimi herhalde düşünürsün. Evet
sen kendine ancak böyle bir akıbeti münasip görebil-
lirsin. Baban da öyleydi, — Saadet bir tarafa çünkü
onun lâfı bile olmaz — en büyük felâketleri dahi
az görürdü. İnsanlara hasredilen, dar bir elbise gibi,

sıkıyor sizin aileyi. Kaderle, ölümle başbaşa kalmanız lâzım. Babanızı öldürüp ananızla yatmalarını, sonra da size bunları kelime kelime anlatmalarını istersiniz. Ne hoş bir içkidir bu kelimeler! Bu sizi mahkûm eden kelimeler değil mi? Oidipus yahut Antigone oldu mu insan o kelimeleri nasıl hırsla içer! Ondan sonra da tek yapılacak iş, gözleri oymak! Çocukları alıp yol boylarında dilenmeye çıkmak, değil mi? Hayır, hayır. Geçti o günler. Thebai şehrinin, şimdi, adı tarihe geçmiyecek bir hükümdara ihtiyacı vardır. Şükür Allaha, ben de, alelade bir Kreonum. Bu dünyanın adamıyım yani. Kiral olarak ta babandan biraz daha iddiasızım. Kendimi, elimden geldiği kadar bu dünyayı biraz daha düzenli bir hale getirmeğe çalışmaktan başka gayem yok. Bu, macera değil. Bütün meslekler gibi bu da bir meslek. Bütün işler gibi, insanı daima eğlendirmeyen bir iş. Ama madem ki bu mevkiye böyle bir iş için geldim, o işi görmeliyim... Yarın şu dağlardan bir dağlı inse de benim doğruluğumdan şüphe ettiğini söylese ondan sadece, geldiği yere dönmesini rica ederim. Gidip te yene ufacak bir şey sormak aklıma bile gelmez. Kiral arın, bu türlü abur cubur işlerden başka da uğraşacak işleri var kızım (*Antigone'ye doğru yürür koluna girer.*) Şimdi, iyi dinle beni. Antigone'ymişsin, Oidipusun kızımıymışsin, olabilir, ama daha yirmi yaşındasın, daha düne kadar bu gibi işler eline tutuşturulacak bir parça kuru ekme ve suratına yapıştırılacak iki okatta halledilirdi. (*Gülümsüyerek Antigone'ye bakar.*) Seni öldürmek, ha! Baksana şu haline, serçe gibisin. İgne ipliğe benziyorsun. Hele biraz toplan,

Haimon'a topuz gibi bir oğlan yetiştir. Thebai şehri senden ölmekten daha başka şeyler bekliyor. Sözümü yerine getirmek için hemen odana gitmeli, çeneni tutmalısın. Ötekileri susturmak bana ait. Haydi, git! Böyle sert sert bakma bana. Beni kaba buluyorsun, anlıyorum, herhalde pek yavan bir adam olduğumu düşünüyorsun. Ama bu kötü huylarına rağmen yine seni seviyorum. Unutma ki sana ilk bebeği alan benim. Üstünden de çok geçmedi daha. (*Antigone cevap vermez kapıya doğru yürür. Kreon onu tutar.*) Antigone! Senin odana bu kapıdan gidilir. Niçin oradan gidiyorsun?

ANTIGONE, durur sükûnetle. — Siz pek iyi bilirsiniz... (Bir sükût. Soura karşı karşıya ayakta durup bakışlar).

KREON, kendi kendine konuşur gibi mırıldanır. — Bu ne oyundur böyle!

ANTIGONE. — Oyun değil.

KREON. — Anlamıyor musun? Şu giriştiğin işi bu üç heriften başka biri duyacak olursa seni öldürtmek zorunda kalacağımı anlamıyor musun? Hemen susar, bu delilikten de vazgeçersen seni kurtarabilirim. Ama beş dakika sonra iş işten geçmiş olabilir. Anlıyor musun?

ANTIGONE. — Ben gideyim de kardeşimi örteyim. Bu adamlar yine onu meydana çıkardılar.

KREON. — Yine aynı saçma işi yapmaya mı gideceksin? Cesedin başında bu sefer başka nöbetçiler var. Bir yolunu bulup ta örtsen bile onlar yine açacaklar. Biliyorsun bunu! Ne yapabilirsin? Boşu-

boşuna ellerini kana buluyacak, sonunda da yine yalananacaksın.

ANTIGONE. — Evet, elimden başka bir şey elmez. Ama bu kadarı gelir ya. İnsan da elinden geleni ardına koymamalı.

KREON. — Sen bu gömme işinin lüzumlu olmasına inanıyor musun? Kardeşinin cesedi üzerine raz toprak atılmadıkça ruhunun ebediyen muazzepacağı maşalına inanıyor musun? Thebai rahiplerinin gömme töreninde okudukları duayı duydu mu? O zavallı yorgun memurları gördün mü? Öğle meğinden evvel bir cenazenin daha işini bitirebilecek için kelimeleri nasıl baştan savma söyler, işi sıl şişirip aceleye getirirler? —

ANTIGONE. — Evet, gördüm.

KREON. — Peki hiç düşünmedin mi ki ohta kutunun içinde yatan ceset gerçekten sevdiğin insan olsa, bu hali gördüğün zaman, dayanamazlamaya başlarsın? Onlara bağırır, susmalarını, delup gitmelerini istersin?

ANTIGONE. — Evet, düşündüm.

KREON. — Bu gülünç merasimi kardeşine yak ettim diye ölümü bile göze alıyorsun demek. Cesedi başında oynanacak oyunu, okunacak bir alay tavayı görüp dinlesen ilk utanacak, ilk üzülecek insan sen olursun. Saçma iş!

ANTIGONE. — Evet, saçma iş.

KREON. — Peki, niçin yapıyorsun bunu öy-se? Ötekiler, insanlar için mi? Bana karşı ayak-sınlar diye mi?

ANTIGONE. — Hayır.

KREON. — Yani ne onlar için ne de kardeşin için, öyle mi? Peki, kimin için o halde?

ANTIGONE. — Kimse için değil. Kendim için.

KREON, *sessiz, ona bakar.* — Ölmek mi istiyorsun yani?

ANTIGONE. — Boşuna üstüme varmayın. Siz de benim gibi yapın. Ne yapmanız lâzımsa onu yapın. Ama insansanız çabuk yapın bunu. İşte sizden bütün istediğim bu. Evet, uzun zamanlar metin olamayacağım. Doğru.

KREON, *yaklaşarak.* — Seni kurtarmak istiyorum, Antigone.

ANTIGONE. — Kıralsınız, her şey yapabilirsiniz. Ama bu, elinizden gelmez.

KREON. — Öyle mi?

ANTIGONE. — Ne beni kurtarmak, ne de kararımдан vazgeçirmek.

KREON. — Mağtur kız! Babasının kızı!

ANTIGONE. — Sadece beni öldürtmek gelir elinizden.

KREON. — Ya işkence ettirirsem?

ANTIGONE. — Ne çıkar? Ağlarım, yalvarırım, her istedikleri şey için yemin ederim, sonra da acısı geçince, yine yapacağımı yaparım.

KREON, *onun kolunu tutar.* — Dinle beni. Ben burada kötü adam vaziyetindeyim, kabul; sen de iyisin. Farkındasın bunun. Ama bunu fazla da istismar etme, herhangi bir zâlim kiral olsaydım çoktan ya dilini koparttırmış, ya kollarını bacaklarını kırdırmış, yahutta bir delige attırılmıştım. Ama gö-

orsun ki hâlâ karar veremiyorum. Askerlerimi
 ıracak yerde hâlâ seni dinliyorum. Sen yine bana
 ydan okuyor, elinden geldiği kadar hücum ediyor-
 ı? Niyetin nedir?

ANTIGONE. — Bırakın beni, acıtıyorsunuz.

KREON, *daba çok sıkarak.* — Hayır. görüyor-
 ki senden çok kuvvetliyim. Bundan istifade
 eceğim.

ANTIGONE, *hafif bir çılglık koparır.* — Ay!

KREON, *memnuniyetten gözleri parlıyarak.* —
 ki de sonunda böyle yapmam lâzım. Bileğini
 emeli, saçını çekmeliyim. Herhalde bundan anlı-
 aksın. (*Antigone'nin gözlerine bakar, yeniden*
leşir, daba çok yaklaşıyor.) Evet, gerçi dayımın.
 a ailede birbirimize karşı pek şefkatli davranma-
 hoşuna gidiyor değil mi? Sana göre daha nice
 anların öldürüldüğünü görmüş bir ihtiyar kıralın
 p seni dinlemesi, seni ölümden kurtarmak için
 dini bu kadar azaba sokması hoşuna gidiyor de-
 mi?

ANTIGONE, *biraz sustuktan sonra.* — Şimdi
 a çok sıkıyorsunuz. Ama daha fazla acı duymu-
 um. Artık kolum yokmuş gibi geliyor bana.

KREON, *Antigone'ye bir daba bakar. Sonra acı*
gülmseyişle bırakır. Mırıldanarak. — İnan ba-
 bugün görülecek daha bir sürü işim var, ama
 sini bırakıp seni kurtaracağım, musibet kız. (*Onu*
nenin ortasında bir iskemleyle oturtur. Ceketini
tırır. Kollarını sıvar. Ondan sonra ağır, mütebak-
adımlarla genç kızın üzerine doğru yürür.) Ya-
 kalmış bir inkılâptan sonra görülecek bir sürü

işler vardır. En acele olanları bile heklিয়ে dursun.
 Senin bir politika oyununda ölmeni istemiyorum. Sen
 onun, üstündesin. Evet, o senin Polyneikes'in, o
 mazlûm ruh, muhafızların ortasında çürüyen o be-
 den, seni heyecanlandıran bu facia havası... Bütün
 bunlar politikadan başka bir şey değil, kızım. Gerçi
 ben şefkatli bir adam sayılmam, ama hassas bir ada-
 mım, temizliği severim. Güneşte çürüyen bu leş beni
 senin kadar rahatsız etmiyor mu sanırsın? Akşam
 olup ta rüzgâr denizden esmiyor mu, sarayı bir ko-
 kudur, kaplıyor. Midem bulanıyor. Yine de pence-
 remi kapatmıyorum. Bu iğrenç bir şey, biliyorum,
 saçma, korkunç derecede saçma. Ama bütün Thebai
 şehrinin bu kokuyu bir müddet duyması lâzım. Kar-
 deşini gömdürmeyi ben de isterdim, hiç olmasa hal-
 kın sağlığı namına. Ama ne çare ki idare ettiğim
hayvanların bu şehirde, en aşağı bir ay, Polyneikesin
cesedinin kokusunu duymaları lâzım.

ANTIGONE. — Korkunç bir adamsınız!

KREON. — Evet, yavrum. Meslek böyle isti-
 yor. Bu meslekte çalışmalı mı, çalışmamalı mı, bu
 münakaşa edilebilir? Ama çalışmalı derssen, başka
 çaresi yok, böyle olacak.

ANTIGONE. — Niçin kabul ettiniz?

KREON. — Bir sabah uyandım baktım ki
 Thebai kıralı olmuşum. Tanrı da bilir ya, hayatımda
 tahakküm etmekten hiçbir zaman hoşlanmadım...

ANTIGONE. — Kabul etmeseydiniz.

KREON. — Elimdeydi. Ama birdenbire, ken-
 dimi, bir işi reddeden bir işçi vaziyetinde gördüm.

ANTIGONE

a hareket bana pek namuslu görünmedi. Naçar, bul ettim.

ANTIGONE. — Bana ne? Kabul eden benim değilim ki. Sizin politikanızdan, sizin zaruretlerinizden, bütün bu boş hikâyelerden bana ne? Ben hoşamadığım her şeyi raddedebilirim. Karar vermek, ben benim elimdedir. Oysa ki tacınızla, tahtınızla, tanatınızla sizin elinizden sadece beni öldürmek istiyor. Çünkü bir defa kabul etmiş, bir defa "evet" demişsiniz.

KREON. — Dinle beni.

ANTIGONE. — İstersem dinlemyebilirim. "Evet!" demişsiniz bir defa. Sizden hiçbir öğretilim yok. Halbuki siz öyle değilsiniz. Kulak kesilmiş, beni dinliyorsunuz. Muhafızlarınızı çağırmaışsınız da söyleyeceklerimi sonuna kadar dinliye bilmek istiyorsunuz.

KREON. — Eğlendiriyorsun beni.

ANTIGONE. — Hayır, korkuyorsunuz benden. Benim için zaten, beni kurtarmak istiyorsunuz. Evet, korkuyorsunuz ki bu sarayda, hayatta bir Antigone bulsun, ama ne etliye karışsın, ne sütlüye. Siz iyi kiral olamazsınız. Fazla hassassınız. Ama yine birazdan beni öldüreceksiniz. Bunu biliyorsunuz. Korkunuzda bundan geliyor. Korku yakışmıyorsa insana.

KREON, boğuk bir sesle. — Evet, doğru, inanın takdirde seni öldürtmek zorunda kalacağım korkuyorum. Hiç istemiyorum halbuki.

ANTIGONE. — Ben, istemediğimi yapmak zordur değilim. Herhalde kardeşimi mezardan mah-

rum etmek te istemezsiniz, değil mi? Söyleyin, istemezsiniz, değil mi?

KREON. — Söyledim ya.

ANTIGONE. — Ama yine de ediyorsunuz. Şimdi de, istemeye istemeye beni öldüreceksiniz. İşte kiral olmak.

KREON. — Evet, kiral olmak bu.

ANTIGONE. — Zavallı Kreon!... Halbuki kırılmış ve aralarına toprak dolmuş tırnaklarımla, muhafızların kollarımda bıraktıkları çürüklerle, kordandan titriyen vücudumla, asıl kiralıçe benim.

KREON. — Öyleyse sen bana acı ve yaşa. Thebai şehrinin düzenini, kardeşinin pencerelerim altında çürüyen cesediyle ödemiş olayım. Oğlum seni seviyor. Şimdi de seni feda etmek zorunda bırakma beni. Çok şey feda ettim.

ANTIGONE. — Madem ki bir defa "Evet" demişsiniz, geri dönemezsiniz. Hep feda edeceksiniz.

KREON, kendinden geçmiş bir halde, Antigoneyi omuzlarından tutup sarsar. — Aman Allahım! Sen de bir parça anlamaya çalışsan olmaz mı, aptal kız! Bak ben seni anlamak için ne kadar gayret ettim. Bu dünyada "Evet" diyecek birinin de bulunması lazım. Gemiye yürütecek biri lazım. Her tarafından su alan bu gemi, cinayetlerle, cehaletlerle, sefaletlerle doludur... Dümenin başı boştur. Tayfalar artık hiçbir iş görmek istemezler, akılları fikirleri ambarı soymaktır. Gemi zabitanına gelince, yalnız kendi canlarını kurtarmak için rahat, küçük bir sal yapmakla meşguldürler. Gemideki bütün tatlı suyu yanlarına almayı da unutmuyacaklardır. Rüzgâr uğul-

aktadır. Direk kırılmak, yelken yırtılmak üzere. Bütün bu hayvanlar hep birden öleceklerdir. kü canlarından, tatlı bir de ufacak hırslarından a bir şey düşünmezler: Artık kılı kırka yarmanın anı değildir. evet mi demek lâzım, hayır mı, a günün birinde bu, bana pahalıya mı oturur, n ondan sonra da insan kalabilir mi, o anda ların düşünülebileceğini aklın kesiyor mu? Ya- çak iş dümene sarılmak, gemiyi dalgalara doğru tirmek, bir emir vermek ve bu emre ilk karşı ko- n üzerine, hiç düşünmeden, ateş etmektir. Hiç nmeden! Kim olursa olsun! Çünkü o, seni boğ- a gelen dalgadan, suratını kamçılayan rüzgârdan sızdır. Kim olursa olsun! Hattâ bir gece evvel güler yüzle ateş vermiş olan adam dahi olsa. k o, şu yahut bu adam değildir. O herhangi bir ndır. Dümenin başında sen de, sen de onlardansın. nda yalnız iki şeyin adı vardır: Gemi, bir de na. Anlıyor musun bunu?

ANTIGONE, başıyla reddeder. — Anlamak is- yorum. O size göre... Anlamak değil benim işim. m işim tekliflerinize hayır demek ve ölmek.

KREON. — Hayır demek kolay.

ANTIGONE. — Her zaman değil.

KREON. — Evet diyebilmek için kolları sıva- hayata dört elle sarılmak, biraz da terlemek n. Kolay olan hayır demektir. Ucunda ölüm olsa. Çünkü yapılacak iş, beklemekten ibaret. mak için de bekleyeceksin, ölmek için de. Aşa- bir iş. İnsanlara mahsus bu. Ağacların üsareye diyecekleri, hayvanların yiyip içmeye, yahut

çiftleşmeye hayır diyecekleri bir dünya düşünebilir misin? Hayvanlar, onlar bile, iyidir, basittir, daya- nıklıdır. Birbirlerinin peşisıra cesaretle, aynı yoldan yürürler. İçlerinden biri yolda kaldı mı, ötekiler ge- çer gider. Bilirler ki, ne olursa olsun, her neviden bir çift hayvan kalacak, onların meydana getirecek- leri yavrular kendilerinden evvelkilerin geçtiği yol- dan aynı cesaretle yürüyeceklerdir.

ANTIGONE. — Ne hayal ama! Tam kırala göre: bir sürü hayvan! İdareleri ne kadar da kolay olurdu. (*Bir sükût. Kreon ona bakar.*)

KREON. — Beni hor görüyorsun, öyle mi? (*Antigone cevap vermez. Kreon kendi kendine de- vâm eder.*) Ne tuhaf! Beni öldürmek isteyen ve bana karşı nefretten başka hiçbir şey duymıyan toy bir delikanlıyla bu tarzda konuşabileceğim aklımdan geçirdi, ama aynı şeyleri, belki de daha saçma sebep- ler yüzünden, seninle konuşabileceğimi hiç düşün- mezdim. (*Başını ellerinin içine alır. Halinden, son gayretini sarfettiği bellidir.*) Her ne ise, beni son defa olarak bir daha dinle. Biliyorum, kötü bir rolüm var. Ama bu rolü oynamam lâzım. Seni öldür- teceğim. Yalnız, daha evvel senin de kendi rolünden emin olmanı istiyorum. Ne uğruna öleceğini biliyor musun, Antigone? Biliyor musun hangi mânasız hi- kâyeyi kanınla imzalıyacaksın?

ANTIGONE. — Hangi hikâyeyi.

KREON. — Kardeşlerinin, Eteoklesiyle Poly- neikesin hikâyesini. Sen o hikâyeyi bilirim sanıyo- run ama bilmiyorsun. Thebai'de onu benden başka kimse bilmez. Yalnız, öyle sanıyorum ki, bugün sen

nu öğrenmek hakkını kazandın. (Başı avuçlarını dirseklerini dizlerine dayamış olduğu halde bir det düşünür. Mırıldana mırıldana.) Güzel bir ye değil, göreceksin. (Antigone'nin yüzüne bak-an, boğuk bir sesle, anlatmaya başlar.) Kardeş-e dair ne hatırlıyorsun? Seni boyuna hor gören, klerini kırıp döken, seni kızdırmak için boyuna birinin kulağına gizli şeyler söyliyeni iki oyun daşın.

ANTIGONE. — Onlar büyüktü.

KREON. — Sonra, ilk defa uzun pantolon p ilk sigaraları tüttürdükleri vakit onlara kimbi- ne kadar hayran olmuşsun. Halbuki onlar erkek klarını hissedip gece hayatına daldıkları zaman n yüzüne bile bakmadılar.

ANTIGONE. — Ben kızdım...

KREON. — Görürdün, annen nasıl ağlar, ba- nasıl öfkelenirdi! Kardeşlerin eve döndükleri an nasıl kapıları vurur, koridorlarda nasıl avaz : gülüşürlerdi! Senin önünden, nasıl ağızları şa- kokarak, lâkayt ve müstehzi geçerlerdi.

ANTIGONE. — Bir defasında, sabahıtı. Ben kapının arkasına saklanmıştım. Biz kalkmıştık, r da yeni dönüyorlardı. Polyneikes beni gördü. gi soluktu. Gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Fragı ögle yakışmıştı ki. Bana "Bak be!e şuna dedi!" balodan getirdiği kâğıttan yapılmış kocaman bir k verdi.

KREON. — Sen de o çiçeği sakladın, değil Dün gece de, dışarı çıkmadan evvel, çekmeceyi

açtın, sana cesaret vermesi için uzun uzun baktın, değil mi?

ANTIGONE, ürperir. — Kim söyledi bunu size?

KREON. — Zavallı Antigone! Yapma çiçek- lerle avunuyor. Biliyor musunuz, kimdi o senin kar- deşin?

ANTIGONE. — Hakkında herhalde kötü şey- ler söyleyeceksiniz. Biliyorum,

KREON. — Eğlence düşkününü bir ahmak vic- dansız, katı yürekli bir hayvan. Otomobillere binip ötekiyle berikiyle yarış etmekten, barlarda para ye- mekten başka bir şey bilmiyen bir cahil. Bir gün, kumarda külliyetli bir para kaybetmiş. Geldi bu parayı babandan istedi. O anda ben de oradaydım, baban parayı ödemeye yanaşmayınca kardeşini bir- denbire nevre döndü, yumruğunu kaldırıp ağır bir küfür savurduktan sonra...

ANTIGONE. — Yalan!

KREON. — Yumruğu babanın suratına indir- di. İçler acısı bir haldi. Baban, masanın başında, ba- şını avuçlarının içine almış oturuyor, burnundan kan akıyordu. Ağlıyordu adamcağız. Oysaki Polyneikes o- sırada, bir köşeye çekilmiş, hayvanlar gibi gülüyor, sigarasını yakıyordu.

ANTIGONE, yalvarır gibi. — Yalan!

KREON. — Hatırla! Sen on iki yaşındaydın o vakit. Sonra uzun zaman görmediniz onu. Hatır- lamıyor musun?

ANTIGONE, boğuk bir sesle. — Evet, doğru.

Dokuz Eylül Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
KÜTÜPHANESİ

KREON. — O hâdiseden sonra idi işte. Bana ona hiçbir şey yapmak istemedi. Argos ordusu ona girdi. Babanla mücadeleye başladı. Ne ölmeğe, ne de kırallıktan vazgeçmeğe niyeti olmayan o ihtidamları. Suikastlerin ardu arası kesilmiyor, her erinde ele geçirdiğimiz suikastçiler hep Polyneikes'ine para aldıklarını söylüyorlardı. Sade ondan değil. Şimdi gözünün önüne bütün kirli çamaşırları koyuyum de bir gör. Dün Eteokles için muhteşem cenaze alayı tertip ettirdim. O şimdi Thebainin yanında bir kahraman, bir aziz. Bütün halk orada. Mektep çocukları ona çelenkler yaptırmak için mezarlarındaki bütün paraları boşalttılar. Hatip, yalancıkandan heyecanlanan, seslerini titrete titrete, kardeş, Oidipusun sadık oğlu, meşru kiral Eteokles için nutuklar söylediler. Ben de bir nutuk söyledim. Thebainin bütün rahipleri törende hazır buldular. Askerî kıtalar ihtiram vazifelerini ifa ettiler... Ne yapacaksın, öyle olması lâzımdı. Bu iki kişinin ikisini birden kötü göstermeye imkân yoktu, bunu sen de takdir edersin. Bak şimdi sana, benim bildiğim bir şeyi söyleyeceğim. Korkunç şey: O Eteokles, o fazilet timsali Eteokles var ya. Polyneikes'den daha iyi bir mal değildi. O hayırlı ât da, kaç defa babasını öldürtmeye kalkmış, kaç defa Thebai şehrini satmaya karar vermişti. Şaşılacak şey, değil mi? Polyneikesin cesedi şu anda bir vatanın yaneti yüzünden güneşlerde çürüyor, aynı hiyaneti bu şu anda mermer mezarlarda yatan, Eteoklesin işlemeğe hazırlandığını ispat edebilirim. Polyneikesin bu işe daha evvel girişmiş olması bir tesadüf-

tür. Karşımızda, sadece, birbirlerini atlatmaya çalışırken bizi de aldatmaktan geri kalmıyan ve hesaplaşabilmek için sonunda birbirlerini boğazlamaktan başka çare bulamıyan iki şımarık haydut var. Ne yazık ki bunlardan birini bir kahraman olarak göstermek zorundaydım. Bu maksatla da diğer ölümler arasından bu ikisini bulup çıkarmalarını söyledim. Onları kucak kucağa buldular. Hayatlarında, bu kadar samimî olarak, şüphesiz ilk defa kucaklaşıyorlardı. Kılıçlarını karşılıklı olarak birbirlerine geçirmişlerdi. Üstelik üzerlerinden Argos ordusunun süvarisi geçmiş, ikisini de tanınmaz hale getirmiş, Antigone. Bu iki cesetten daha sağlamca olanı cenaze töreni için alıyordum, ötekini de çürümek üzere meydana bırakmaları için emir verdim. Hangisi hangisidir bilmem. Ayrıca, inan bana, ikisi arasında bence hiç fark yok. (*Uzun bir sükût olur. Bir müddet kıvılcıdamadan dururlar. Birbirlerinin yüzüne bakmazlar. Sonra Antigone yavaş yavaş konuşmaya başlar.*)

ANTIGONE. — Niçin bana anlattınız bunu?

KREON, *kalkar ceketini giyer.* — Seni bu saçma hikâyeye kurban etmek doğru olur muydu?

ANTIGONE. — Kimbilir? Bence olurdu. (*Bir sükût daha olur. Kreon yaklaşır.*)

KREON. — Ne yapacaksın şimdi?

ANTIGONE, *uykudaymış gibi kalkar.* — Odamı gideceğim.

KREON. — Fazla yalnız kalma. Git Haimon'ubul. Bir an evvel evlen.

ANTIGONE. — Evet.

KREON. — İşte, hayatın önünde. Münakaşaz tamamen boşanaydı. Elinde koskoca bir hazine

ANTIGONE. — Evet.

KREON. — Üst tarafına kulak asma. Bu hayeyi az kalsın kaybediyordun. Anlıyorum seni, ben yirmi yaşında olsaydım senin gibi hareket ederim. Bunu bildiğim için sözlerini can kulağıyla dinlim. Sanki karşımda zayıf, saz benizli küçük bir eon vardı. Senin gibi, her şeyi feda etmeye hazır... bu evlen, Antigone, mesut ol. Hayat bildiğin bi değil. Gençler bilmezler onun kadri. Bir de karlar ki uçmuş, gitmiş. Kapat ellerini, sıkı tut, çırma onu. Göreceksin, günün birinde o, güneşin anda oturup zevkle yiyeceğin bir dilim taze ekekten farksız olacak. Birçokları, sana bunun aksini yiyecekler. Çünkü onların senin kudretine, senin idene ihtiyaçları var. Dinleme onları. Eteoklesin ezarı başında, yakında bir nutuk söyliyeceğim. rada söyliyeceğim sözleri de dinleme. Doğru değil nkü onlar. Söylenmiyenden başka hiçbir şey doğru ğildir. Sen de öğreneceksin. Geç de olsa öğrenecek- n: hayat sevdiğimiz bir kitap, ayaklarımızın dibin- e oynayan bir çocuk, elimizin içindeki bir alet, ak- mları evimizin önünde oturup dinlendiğimiz bir radır. Yine bana kuzacaksın. Ama kızma, gün ola- k, sen de anlıyacaksın, bunları keşfetmek ihtiyar- ığın, güllünç te olsa tek tesellisi: hayat, nihayet, saa- etten ibarettir.

ANTIGONE, *uzaklara bakar mırıldanır.* — Saadetten...

KREON, *birdenbire biraz utanır.* — Zavallı bir kelime, değil mi?

ANTIGONE, *ağır ağır.* — Nasıl olacak benim saadetim? Nasıl mesut olacak küçük Antigone? His- sesine düşen saadet lokmasını dişleriyle koparabilmesi için ne türlü sefaletler çekmesi gerekecek? Söyleyin, kimlere yalan söylemesi, kimlerin yüzüne gülmesi ken- dini kimlere satması gerekecek? Kimlerin ölmesine razı olacak.

KREON, *omuzlarını silker.* — Sus! deli olma!

ANTIGONE. — Hayır, susmıyacağım! Mesut olmak için neler yapmam gerektiğini ben de öğren- mek istiyorum. Ölmek mi, yaşamak mı, madem ki hemen seçmem lâzım, o halde hemen öğrenmeliyim. Hayatın güzel olduğunu söylüyorsunuz. Ne yapayım öyleyse yaşayabilmek için?

KREON. — Seviyor musun Haimonu?

ANTIGONE. — Evet, seviyorum. Ama benim sevdiğim Haimon genç, atılgan bir Haimon olmalı. Benim kadar müşkülpesent, benim kadar da sadık olmalı. O sizin hayat dediğiniz, saadet dediğiniz şey onun üzerinden geçip onu körletecekse, benim ben- zim solduğu zaman Haimon'un ki solmıyacaksa, ben beş dakika geçtiğim zaman ölmüş olmaktan kork- mıyacaksa, sebebini bilmediğim bir şeye güldüğüm vakit kendimi dünyada yalnız sanıp benden nefret etmiyecekse, kelifelli bir bay olacaksa, o da sizin gibi "Evet" demesini öğrenecekse o Haimonu sevemem.

KREON. — Ne söylediğini bilmiyorsun. Sus artık.

ANTIGONE. — Ben ne söylediğimi bilirim, a siz beni dinliyorsunuz. Ben şu anda çok kıldardan, artık sizin giremeyeceğiniz bir saltanat-bahsediyorum. O ülkeye bu kırışık yüz, bu bilgi ve bu kocaman göbekte giremezsiniz. (*Güler.*)
! gülüyorum, Kreon. Seni birdenbire on beş ya da gördüm de ondan gülüyorum. O yaşta da böydin herhalde. Her şeyi yapabileceğini sanıyordun. İbuki bugünkü kadar iktidarsızdın. Yıllar sana sae, yüzündeki çizgilerle vücudundaki yağları ilâve iş.

KREON, onu sarsar. — Sen susacak mısın babam?

ANTIGONE. — Niçin beni susturmak istiyor? Haklı olduğumu bildiğin için değil mi? Bunu niçini gözlerinden okumuyor muyum sanıyorsun? Hakkı olduğumu bilirsin, ama hiçbir zaman itiraf etmeyeceksin. Çünkü sen şu anda saadetini bir kemik çası gibi korumak zorundasın.

KREON. — Evet, ahmak! Kendiminkini de, inkini de.

ANTIGONE. — Bu saadet kelimesi yüzünden yüzünüzden öğreniyorum. Öğreniyorum, ne pahasına olsa olsun sevmekten vazgeçemeyeceğiniz hayat yüzünden, her bulduğunu yalamaya kalkan köpeklere bakıyorsunuz. Pek kanaatkârsınız. Ben, her şeyi, her şeyi isterim. Üstelik tamam olmasını isterim. Yok kabul etmem. Uslu oturdum diye vereceğiniz bir çacık şöyle yetinemiyorum. Her şeyden emin olmak istiyorum bugün. Her şeyin çocukluğumdaki

kadar güzel olmasını istiyorum. Olmadığı takdirde ölmek istiyorum.

KREON. — Haydi, başla, başla bakalım, babam gibi.

ANTIGONE. — Evet, babam gibi. Biz, bir işi tuttuk mu, sonuna kadar götürmek isteriz. İsteriz ki bertaraf edilmesi gerekli en ufak bir ümit kalmasın. Biz, her rasladığı yerde sizin o sevgili, o pis ümitlerinin üzerine atılıp onları boğan insanlardanız.

KREON. — Sus artık! Bu kelimeleri söylerken yüzünün ne kadar çirkin olduğunu bir görsen...

ANTIGONE. — Evet, çirkinim. Bu bağırma-lar, bu dik başlıklar, bu aşağılık münakaşa, biraz tatsız kaçıyor, değil mi? Babam, sonradan güzel olmuştu. Öldürdüğü adamın babası, evlendiği kadının da anası olduğunu öğrendikten sonra. Kendisini artık hiçbir şeyin kurtaramıyacağını anladıktan sonra. O zaman birdenbire rahatladı, yüzüne bir nur geldi, güzelleşti. Her şey bitmişti. Artık sizleri görmemek için gözlerini kapatmaktan başka yapacak hiçbir işi yoktu. Ah, şu saadet düşkününü zavallı suratlarınız! Çirkin olan sizlersiniz, en güzelleriniz bile. Ya ağzınızın ya gözünüzün, kenarında köşesinde, mutlak bir çirkin şey bulunur. Daha biraz evvel, Kreon, önüme kirli çamaşırları dökmekten bahsettik. İyi söyledin. Tellâklara benziyorsun zaten.

KREON, Antigone'nin kolunu bükerek. — Emrediyorum, kapat artık çeneni, anlıyor musun?

ANTIGONE. — Sen mi emrediyorsun, tellâk! Kim oluyorsun da emrediyorsun bana.

KREON. — Dışarda bir sürü insan var. Şimdi acaklar söylediklerini. Kendini mahvetmek mi yorsun?

ANTIGONE. — Evet! Aç kapıları! Bütün söylediklerimi işitsinler!

KREON, *zorla Antigone'nin ağzını kapatmak için.* — Susacak mısın, sen?

ANTIGONE. — Haydi, çabuk ol, tellâk! Çamuhafızlarını. (*Kapı açılır. İçeriye İsmene girer.*)

ISMENE, *haykırarak.* — Antigone!

ANTIGONE. — Sen de ne istiyorsun?

ISMENE. — Antigone, affet beni. Görüyordum, geldim işte, benim de cesaretim var, Antigone. İmdi seninle ben de gideceğim.

ANTIGONE. — Nereye gideceksin benimle?

ISMENE, *Kreon'a.* — Onu öldürttüğünüz takdirde yanı sıra beni de öldürtmeniz lâzım.

ANTIGONE. — Yoo, hayır! Geçti artık. Sen beni öldüremezsin. Ben, yalnız ben öleceğim. Çıkar akıldan onu. Yağma yok.

ISMENE. — Sen ölürsen ben sensiz yaşayamam.

ANTIGONE. — Sen hayatı seçtin, ben ölümü. İhtiyat bırak beni. Senin dırıldırını dinliyecek vaktim yok. Oraya sabahı karanlığı gidecektin. Benim gibi, kurtlara sürüne sürüne. Nöbetçilerin burnunun dibini toprağı tırnaklarınla kazacaktın. Seni bir hırsız gibi yakalıyacıklarını bile bile.

ISMENE. — Peki! Ben de yarın giderim.

ANTIGONE. — Duyuyor musun, Kreon? O kadar. Acaba beni dinleseler başkaları da ayaklanmazlar mı? Beni susturmak için hâlâ ne bekliyorsun? Niçin

çağırılmıyorsun muhafızlarını? Haydi, Kreon, biraz cesaret bu bir andır, çabuk geçer. Haydi, tellâk!

KREON, *birdenbire bağırır.* — Nöbetçiler! (*Muhafızlar derhal girer.*) *Götürün bunu.*

ANTIGONE, *memnun, bağırır.* — Hele şükür, Kreon! (*Muhafızlar Antigone'nin üzerine atılıp götüürler, İsmene haykırarak arkalarından koşar.*)

ISMENE. — Antigone! Antigone! (*Kreon yalnız kalır. Koro girer. Ona doğru ilerler.*)

KORO. — Deli misin, Kreon? ne yaptın?

KREON, *gözleri uzaklarda.* — Ölmesi lâzımdı.

KORO. — Antigone ölmesin, Kreon. Hepimiz bu yarayı asırlarca bağrımızda taşıyacağız.

KREON. — Ölümü kendisi istedi. Hiçbirimiz onu bundan vazgeçiremedik. Onu yeni yeni anlıyorum. Antigone ölmek için yaratılmıştır. Bunun böyle olduğunu, Polyneikesin bir bahaneden başka bir şey olmadığını kendisi de bilmiyor. Tam vazgeçeceği bir zaman başka bir şey buldu. Onun için mühim olan sadece reddetmek ve ölmek.

KORO. — Çocuktur o, Kreon.

KREON. — Ne yapayım ama? Yaşamaya mı mahkûm edeyim onu?

HAIMON, *haykırarak girer.* — Baba!

KREON, *oğluna doğru atılır, onu kucaklar.* — Onu unut, Haimon, unut onu, yavrum.

HAIMON. — Sen deli olmuştun, baba. Bırak beni.

KREON, *Haimon'a daha fazla sarılarak.* — Onu kurtarmak için elimden ne geldiyse yaptım,

Haimon. Ne geldiyse yaptım. İnan bana. Seni seviyor o. Pekâlâ yaşayabilirdi, ama ölmeyi tercih etti.

HAIMON. — Ama, baba, bak götürüyorlar. İle götürmesinler, baba!

KREON. — Her şeyi kendisi anlattı. Onun etlerini şu anda bütün Thebai biliyor. Onu öldürtm lâzım.

HAIMON, *babasının kollarından sıyrılır.* — Bırak beni! (*Bir sükküt. Karşılıklı, birbirlerine bakıyorlar.*)

KORO, *yaklaşarak.* — Bir hal çaresi bulunamaz mı acaba? Meselâ delidir diyip eve kapatmak?

KREON. — Kimse inanmaz. Onu, oğlumla keneceği için kurtarıyorum diye düşünürler. Yapamam bunu.

KORO. — Biraz oyalanmak, yarın da bir kulunu bulup kaçırmak kabil değil mi acaba?

KREON. — Halk biliyor artık, sarayın etrafında uğuldaşıp duruyorlar. Yapamam.

HAIMON. — Baba, halk dediğin nedir? Senlerin efendisisin.

KREON. — Onların efendisiyim, doğru, ama bun da, benim efendim.

HAIMON. — Baba, ben senin oğlunum. Onu senden ayırmalarına müsaade edemezsin.

KREON. — Hayır, Haimon. Hayır, evlâdım. İşünme bunu. Antigone yaşayamaz artık. Antigone'i çoktan bıraktı.

HAIMON. — Peki, ya ben? Ya ben onsuz yaşayabilir miyim? Siz bana ne verebilirsiniz? Tanrı'nın günü, sabahtan akşama kadar, onsuz mu yaşıyaca-

ğım? Boyuna sizi seyredecek, boyuna sizin gevezeliklerinizi, sizin o boş sözlerinizi mi dinliyeceğim?

KREON. — Ne yapacaksın, Haimon? Hepimizin, iyi kötü, insanlığımızı kabul edeceğimiz bir gün vardır. Meselâ senin için bugün... Böyle, gözlerinde yaşlar olduğu halde, kalbin sızlıyarak, karşımda son defa duruyorsun. Birazdan, arkanı dönüpte şu kapının dışına çıktığın zaman, her şey bitmiş olacak.

HAIMON, *biraz geri çekilir, yavaşça.* — Zaten bitmiş.

KREON. — kabahati sen de bana bulma!

HAIMON, *Kreon'a bakıp birdenbire.* — Beni kollarına alıp umacıardan, canavarlardan kaçıran o büyük kuvvet, o büyük cesaret, o koskocaman Tanrı sen miydin? Akşamları, kütüphanende, bana ekmekler kadar lezzetli kitaplar gösteren adam sen miydin?

KREON, *mütevazî.* — Evet, Haimon.

HAIMON. — Bütün o itinalar, o yukardan esen hava, o kahramanlarla dolu kitaplar, hep buraya gelmek için miydi? İnsanlığımızı kabul edip Allahımıza şükredeceğimiz günü beklemek için miydi?

KREON. — Evet, Haimon.

HAIMON, *bağırarak, kendini bir çocuk gibi Kreon'un kollarına atar.* — Hayır, baba! Sen bu gözüdüğün insan değilsin. Bizi bugün "Evet" demeye mecbur edecek bir şey yok. Bugün de, küçüklüğümde olduğun kadar kuvvetlisin. Yalvarırım, baba, bırak ta sana eskisi gibi hayran olayım. Olamazsam, ben yapayalnız kalırım, dünyada bomboş.

KREON, *onu iterek.* — İnsan hep yalnızdır, Haimon, dünya da bomboş. Sen fazla hayran olmuş-

n. Yüziime bak! İnsan günün birinde de babasının züne böyle bakar.

HAIMON, *babasına bakar. Sonra bağırarak ri çekilir.* — İmdat! Antigone! İmdat! (*Koşarak kar.*)

KORO, *Kreon'a yaklaşarak.* — Kreon, oğlun li gibi gitti.

KREON, *bareketsiz, gözleri uzaklarda.* — Evet. viyor zavallı.

KORO. — Buna bir çare bulmalı, Kreon.

KREON. — Benim elimden bir şey gelmez ar-

KORO. — Fena gitti, Kreon, Allah bilir ya, yatı tehlikede.

KREON, *boğuk sesle.* — Hepimizinki tehlike- (*Muhafızlar Antigoneyi içeriye iterler. Dışarda girişmekte olan balkın girmesi için de kapıya da- nırlar.*)

MUHAFIZ. — Halk, sarayı istilâ ediyor, ko- utanım.

ANTIGONE. — Kreon, artık yüzlerini görmek, slerini duymak istemiyorum. Artık hiç kimseyi is- miyorum. Ölümümü sağladın ya, yeter. Yalnız, e de şunu temin et. Bu iş bitinceye kadar kimseyi rmiyeyim.

KREON, *muhafızlara bağırarak çıkar.* — Kapı- r tutulsun! Saray boşaltılsın! Sen burada onunla l. (*İki muhafız ve arkalarından Koro çıkar. Anti- me birinci muhafızla kalır. Ona bakar.*)

ANTIGONE, *birdenbire.* — Demek sensin?

MUHAFIZ. — Kim, ben?

ANTIGONE. — Son göreceğim insan yüzü.

MUHAFIZ. — Galiba.

ANTIGONE. — Bakayım yüzüne...

MUHAFIZ, *sıkılır, uzaklaşır.* — Peki, peki!

ANTIGONE. — Demin beni yakalayan sen miydin?

MUHAFIZ. — Evet, bendim.

ANTIGONE. — Canımı acıttın. Ne diye acı- tırsın? Kaçacak gibi bir halim mi vardı sanki?

MUHAFIZ. — Haydi, haydi, gevezelik iste- mez! Siz olmasaydınız, ben yutardım hapı.

ANTIGONE. — Kaç yaşındasın sen?

MUHAFIZ. — Otuz dokuz.

ANTIGONE. — Çoluğun çocuğun var mı?

MUHAFIZ. — İki tane.

ANTIGONE. — Seviyor musun?

MUHAFIZ. — Size ne?

(*Muhafız bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başlar. Bir aralık ayak seslerinden başka bir şey duyulmaz olur.*)

ANTIGONE, *tavazu ile.* — Çoktan beri mi muhafızısın?

MUHAFIZ. — Harpten sonra öldüm. O za- man çavuştum. Oradan muhafız alayına geçtim.

ANTIGONE. — Muhafızlar çavuştan mı olur?

MUHAFIZ. — Esasında çavuştan olur. Ama kideimli onbaşidan da olur. Muhafız olunca çavuşluk rütbesi gider. Meselâ, genç neferlere raslıyorum, ba- na selâm vermiyebiliyorlar?

ANTIGONE. — Ya! Öyle mi?

MUHAFIZ. — Evet. Ama çoğu zaman verirler. Bilirler ki muhafızlık bir rütbedir. Maaşa gence: kıdemli onbaşı maaşından farksızdır. Yalnız, altı ay müddetle, çavuş maaşının farkını da verirler. Yalnız, muhafızlığın başka kârlı tarafları vardır. Ev gibi, odun kömür gibi, evlilik zammı gibi... Yani, masacası, evli ve iki çocuklu bir muhafız aynı vaziyetteki bir çavuştan daha fazla para alır.

ANTIGONE. — Ya! Öyle mi?

MUHAFIZ. — Evet. İşte muhafızla çavuş arasındaki çekememezliğin sebebi. Belki farkındasınız ya, çavuşlar muhafızları küçük görmek isterler. Stünlük olarak ileri sürdükleri şey de terfi. Ordudakilere nazaran hem daha yavaştır, hem de daha güçlü. Unutmayın ki birinci sınıf bir muhafız, değil çavuşa, bir baş çavuşa bile değişilmez.

ANTIGONE, birdenbire. — Dinle...

MUHAFIZ. — Evet.

ANTIGONE. — Ben birazdan öleceğim.

(Muhafız cevap vermez. Bir sükût olur.)

(Muhafız dolaşmaya başlar. Neden sonra konuşur.)

MUHAFIZ. — Ayrıca da muhafızın itibarı şakadır. Gerçi muhafız da askerdir, ama memur gibidir.

ANTIGONE. — Ne dersin, ölmek zor mudur?

MUHAFIZ. — Bir şey söyleyemeyeceğim. Harpte iken, karnından yaralananlar ıstırap çekerler. Ama ben hiç yaralanmadım. Bunun da terfi emri vardı ya.

ANTIGONE. — Beni nasıl öldürecekler?

MUHAFIZ. — Bilmiyorum. Yalnız duyar gibi oldum, galiba, şehri kanınızla lekelememek için, sizi öldürmeden bir çukura atıp üzerinizi kayalarla örtceklermiş.

ANTIGONE. — Diri diri mi?

MUHAFIZ. — Evet.

(Bir sükût. Muhafız ağzına tütün alır.)

ANTIGONE. — Mezar! İşte gelinlik yatağım! *(Sabnenin ortasında büzülür, ufacak kalır. Uşur gibidir. Kollarını kavuşturur. Mırıldana mırıldana.)* Yayıyalınız.

MUHAFIZ, tütününü çiğneyip bitirdikten sonra. — Şehrin surlarındaki izbelerde. Güneş içindedir oraları. Orada nöbet tutacaklara yeni bir angarye daha. İlk bu işi orduya götürecekleri söylendi. Ama, son haberlere bakılırsa, galiba bunu da muhafız alayına yükliyeceklermiş. Öyle ya, muhafızın ensesi kalın. Muhafızla çavuş arasındaki çekememezliğe bundan sonra gel de şaşma.

ANTIGONE, yorgun bir halde mırıldanır. — Hiç olmazsa iki...

MUHAFIZ. — Nasıl iki?

ANTIGONE. — İki kişi olsa birbirlerini ısıtırlar. Oysaki ben yalnızım.

MUHAFIZ. — Bir şeye ihtiyacınız varsa...

ANTIGONE. — Hayır. Yalnız, ben öldükten sonra, birine bir mektup götürmeni rica edeceğim.

MUHAFIZ. — Nasıl? Mektup mu?

ANTIGONE. — Benim yazacağım bir mektup.

MUHAFIZ. — Yoo! O olmaz o! Mektup, ha? Deli misiniz siz? Ben sizin için tehlikeye koyamam kendimi.

ANTIGONE. — Kabul edersen şu yüzüğü sana vereyim.

MUHAFIZ. — Altın mı?

ANTIGONE. — Evet, altın.

MUHAFIZ. — Ama üstümü arayıp ta mektubu bulurlarsa Harp divanına gittiğün gündür. Tabii, bu sizin umurunuzda mı? (*Tekrar yüzüne bakar.*) Yalnız, razı iseniz, şunu yapabilirim. Söylemek istediğiniz şeyi cep defterimin bir kenarına yazarım. Sonra da koparırım o sayfayı. Kendi yazım olursa iş değişir.

ANTIGONE, *gözleri kapalı, murıldanır.* — Senin yazın... (*Urperir.*) Çok çirkin!... Her şey çirkin...

MUHAFIZ, *yüzüğü geri verecek gibi olur.* — Ama... istemezseniz, bana göre...

ANTIGONE. — Hayır, hayır? Yüzük sende kalsın, yaz. Ama çabuk ol... korkarım, vaktimiz kalmıyacak... Yaz: "Sevgilim..."

MUHAFIZ, *defteri çıkarır, kalemin kurşununu ağzına götürür.* — Sevgilinize mi?

ANTIGONE. — Sevgilim, ben ölmek istedim ve ihtimal sen beni sevmiyeceksin artık...

MUHAFIZ, *yüksek sesle tekrarlar.* — Sevgilim, ben ölmek istedim ve ihtimal sen beni sevmiyeceksin artık.

ANTIGONE. — Kreon'un hakkı varmış. Bu adamın yanında ölmek ne feci bir şey. Niçin öldüğümü bilmiyorum artık. Korkuyorum...

MUHAFIZ, *güçlkle yazır.* — Kreon'un hakkı varmış. Bu adamın...

ANTIGONE. — Ya küçük çocuğumuz, Haimon? Şimdi anlıyorum, yaşamının ne kadar basit olduğunu...

MUHAFIZ, *durur.* — E E E, çok çabuk söylüyorsunuz. Nasıl yetiştireyim? Bu kadar da çabuk olmaz ki...

ANTIGONE. — Nerde kalmıştın?

MUHAFIZ, *yazdığını okur.* — "Bu adamın yanında ölmek ne feci bir şey..."

ANTIGONE. — Niçin öldüğümü bilmiyorum artık.

MUHAFIZ, *İkide bir kalemi ağzına götürerek yazmaya devam eder.* — "Niçin öldüğümü bilmiyorum artık..." Niçin öldüğümü kimse bilmez.

ANTIGONE, *devam eder.* — Korkuyorum. (*Durup birdenbire doğrulur.*) Hayır, hepsini sil. Kimse bir şey bilmesin, daha iyi. Öldükten sonra beni çıplak görmelerini ve bana dokunmalarını istemek gibi bir şey bu. Yalnız şu kadar yaz: "Affet beni!"

MUHAFIZ. — Peki! Sonunu silip yerine "affet beni."

ANTIGONE. — Evet, affet beni, sevgilim. O küçük Antigone olmasaydı hepiniz ne kadar rahat yaşıyacaktınız. Seviyorum seni...

MUHAFIZ. — "O küçük Antigone olmasaydı hepiniz ne kadar rahat yaşıyacaktınız. Seviyorum seni..." Hepsi bu kadar mı? Eyl! Yalnız se-

DOKÜMAN
Güzel Sanatları Fakültesi
KÜTÜPHANESİ

ANTIGONE. — Evet, bu kadar.

MUHAFIZ. — Acayip bir mektup.

ANTIGONE. — Evet acayip.

MUHAFIZ. — Kime verilecek şimdi bu? (O

da kapı açılır. Öbür mubaşızlar görünür. Antigone

ülkar, onlara bakar. Arkasında duran birinci mu-

hafız da bakar. Mubaşız yüzüğü cebine koyar. Def-

terini yerleştirir. Antigone'nin kendisine bakışını

düzeltilir. Vaziyetini düzeltir).

MUHAFIZ. — Haydi bakalım! Lâf istemez!

(Antigone acı acı gülümser. Başını önüne eğer. Hiçbir şey söylemeden öteki mubaşızlara doğru yürür. Hepsini birden çıkarlar).

KORO, girerek. — İşte! Antigone için her şey

artık. Şimdi sıra Kreon'a geliyor. Hepsinin aynı

oldan geçmesi lâzım.

HABERCI, koşarak ve bağırarak girer. — Kıralıç! Kıralıç nerede?

KORO. — Ne istiyorsun? Ne yapacaksın onu?

HABERCI. — Korkunç bir haber. Antigone'yi,

ömüleceği çukura atmışlardı. Üzerinin taşlarla ör-

ülmesi henüz bitmemişti. Kreon'la birlikte çukurun

rafında dizilmiş olanların hepsi birdenbire mezarın

binden bir inilti duydular. Hepsini seslerini kesip

alak verdiler. Çünkü bu, Antigone'nin sesi değildi.

Mezarın derinliklerinden gelen bu ses başka bir ses-

tiydi. Herkes Kreon'un yüzüne baktı. Bu sesin kime

olduğunu ilk önce o anladı. Birdenbire, çılgın

gibi, bağırmaya başladı: "Kaldırın taşları! Kaldırın taşları!" Onun üzerine bütün köleler taş yığınlarının üstüne atıldılar. Aralarında kıral da vardı. Alnundan terler akıyordu. Elleri kan içinde kalmıştı. Nihayet taşların bir kısmı kaldırıldı. Kölelerin en zayıf açılan delikten içeriye süzüldü. Antigone mezarın ta dibinde kemerinin telleriyle boynundan asılmıştı. Kırmızı teller, yeşil teller, mavi teller. Bir çocuk gerdanlığı gibi. Ayak ucunda Haimon diz çökmüş, onu kollarına almış, yüzü entarisine gömülü, inliyordu. Bir büyük taş parçası daha kaldırıldı. Nihayet Kreon mezara inebildi. Mezarın loşluğu içinde beyaz saçları görünüyordu. Haimon'u kaldırmak istedi. Yalvardı. Ama Haimon onu duymuyordu bile. Sonra Haimon birdenbire doğruldu. Gözleri karanlıktı. O eski çocuk halini hiçbir zaman bu kadar hatırlatmamıştı. Hiçbir şey söylemeden babasına baktı. Bir dakika... Sonra birdenbire onun yüzüne tükürdü, kılıcını çekti. Kreon geriye doğru çekildi. O zaman Haimon ona kin dolu çocuk gözleriyle baktı. Kreon bu bıçak gibi keskin bakışın karşısında duramadı. Haimon çukurun öbür başından bu titrek ihtiyara baktı. Hiçbir şey söylemeden kılıcını kendi karnına sapladı. Sonra atılıp, kanlar içinde, Antigoneyi kucakladı.

KREON, küçük nedimiyle girer. — Nihayet yanyana yatırdım onları. Kurtuldular. Artık rahat onlar. Biraz benizleri uçuk, ama rahat. İki sevgili, ilk gecelerinin ertesi günü... Bitti işleri artık.

KORO. — Seninki bitmedi, Kreon. Daha öğreneceğin şeyler var. Eurydike, karın, kıralıç...

KREON. — İyi bir kadıncağızdır o. Bütün gün bahçesinden, reçellerinden, örgülerinden, o fakirlere hazırladığı bitmez tükenmez örgülerinden bahseder. Tuhaftır, bu fakirlerin yün ihtiyaçları bir türlü bitmez. Sanki yalnız yünle geçinirler...

KORO. — Thebai fakirleri bu kış çok üşüyecekler, Kreon. Kırılıca, oğlunun öldüğünü öğrenince örmekte olduğu sırayı bitirdi. Her işte olduğu gibi sakın — Belki bu sefer biraz daha sakın — örgüsünü yanı başına bıraktı. Sonra odasına lavanta kokulu, örtüleri işlemeli, resimleri kadife çerçeveli odasına girdi, boğazını kesti. Kreon. Şu anda o, küçük, eş yataklardan birinin üzerinde uzanmış yatıyor. Sen onu bir akşam orada kızken görmüştün. Dudaklarında hep o gülümseme. Belki bu seferki biraz daha mahzun. Yakasındaki o büyük kırmızı leke olmasaydı uyuyor sanırdın.

KREON. — O da mı? Hepsı uyuyor demek. Güzel! Demek ki gün boş geçmedi. *(Bir sükût. Sonra boğuk bir sesle.)* Uyumak iyi bir şey olsa gerek.

KORO. — Sen şimdi yapayalnızsın, Kreon.

KREON. — Evet, yapayalnız. *(Biraz susar. Elini küçük nediminin omuzuna koyar.)* Yavrum!...

NEDİM. — Efendim?

KREON. — Bak sana söylüyeyim. Ötekiler bilmiyor bunu. İnsan bir iş karşısında kaldı mı, kollarını kavuşturup duramaz. Gerçi bazıları bunun pis bir iş olduğunu söylerler. Evet ama, o işi de yapacak bir insan lâzım değil mi?

NEDİM. — Bilmem ki, Efendim.

KREON. — Elbette bilmezsin. İyi ki bilmezsin! Sonuna kadar da bilmemen lâzım. Büyük olmak isterdin değil mi?

NEDİM. — Evet, çok isterdim, Efendim.

KREON. — Deli olma! Böyle küçük kalmak en iyisi. *(Üzâklarda bir saat çalar. Kreon mırıldanır.)* Saat beş! Saat beşte ne işimiz vardı bugün?

NEDİM. — Toplantı vardı, Efendim.

KREON. — Eh, mademki toplantı vardı, oraya gideceğiz demektir.

(Çıkarlar. Kreon Nediminin omuzuna dayanmaktadır.)

KORO, halka doğru ilerler. — Tamam. Küçük Antigone olmasaydı, doğrusu hepsi rahat olacaktı. Ama artık her şey bitti. Yine de rahatlar. Ölecek olanların hepsi öldü. Bir şeye inananlar da, aksine inananlar da. Hattâ hiçbir şeye inanmıyan, hâdiseye, ne olduğunu anlamadan kapılmış olanlar da. Hepsî birbirine eş ölümler: kaskatı, faydasız, çürümüş ölümler. Yaşıyanlara gelince, onlar şimdi, yavaş yavaş, ölenleri unutmaya isimlerini birbirine karıştırmaya başlayacaklar. Her şey bitti. Antigone'nin de nihayet ateşi dindi. Ne olduğunu hiçbir zaman anlamıyacağımız ateşi? O da vazifesini gördü.

Thebai şehrinin üzerine şimdi hüznü bir sü-kün iniyor. Boşalan sarayında Kreon, kendi ölümünü beklemeye başlayacak.

(Koro konuşurken içeriye muhafızlar girer. Bir sıraya yerleşirler. Yanlarında kır-

mızı şarapları vardır. Şapkalarını arkaya atmışlardır. Kâğıt oynamaya başlarlar).

Muhafızlardan başka kimse kalmadı. Onlara da dünya vız geliyor. Kâğıt oynamaya devam ediyorlar.

(Muhafızlar kâğıt oynamaktadırlar).

S O N